

BAĞIMSIZLIK
DEMOKRASİ
SOSYALİZM
İÇİN

YÜRÜYÜŞ

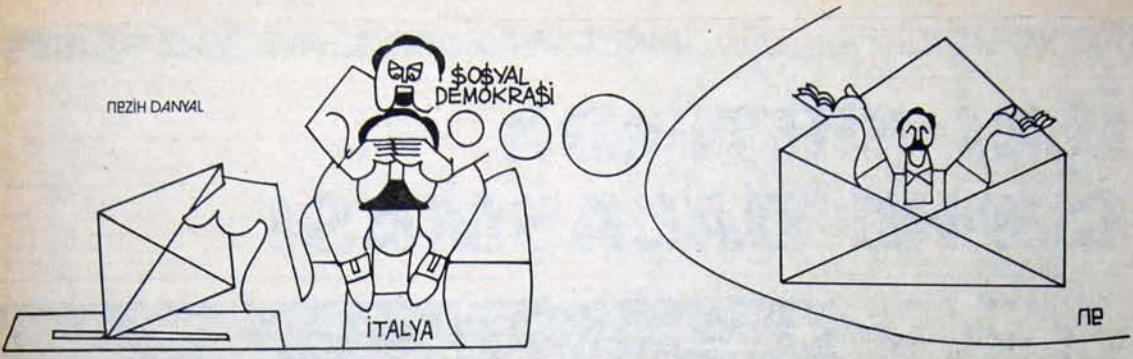
HAFTALIK SİYASİ HABER VE YORUM DERGİSİ - SAYI 64 - 27 HAZİRAN 1976 5 TL.

ÇİZMENİN SAĞINDAKİ
TÜRKİYE

AVRUPA'DA DEMOKRATİK GÜÇLERİN
BÜYÜK ADIMI

ÇİZMENİN SAĞINDAKİ TÜRKİYE

YÜRÜYÜS

"Hayalet" yüzyılı aşkın bir süre önce Avrupa üzerinde dolaylıydı. Sonra, bütün dünya üzerinde dolaymaya başladı. Bu arada, "hayalet" olmaktan çıktı. Önce bir ülke, sonra da bir sistem oldu. Sistem, düşmanını Avrupa ve Avrupa dışındaki direnme noktalarının önemli bir bölümünde yenilgiye uğrattı. Düşman, dünyadaki yayılma ve direnme noktalarından geriye doğru, beşiğine doğru çekilmek zorunda kaldı. Bütün bu gelişmeler, yüzyıl öncesini yeniden gündeme getirdi. "Hayalet" bugün yine Avrupa'nın önemli bölgelerinin üzerinde dolayıyor. Amerikasız Avrupa, Avrupsız Amerika düşünülmemeye göre, çağımızın belirleyici savaşı Avrupa üzerinde veriliyor. Avrupa'nın en zayıf noktaları Akdeniz'in kuzeyini çevreliyor: Portekiz, İspanya, Fransa, İtalya, Yunanistan ve Türkiye.

Geçtiğimiz hafta İtalya'da seçimler yapıldı. Seçim sonuçlarının getirdiği en önemli açıklıklardan biri şurada: İtalya'da sağ, oy tabanının tavanına ulaşmış durumda. Sağın bu üst sınırı parçalayıp yukarıya doğru hamle yapması mümkün görünmüyor. Ya bunu koruyacak, ya da gerileyecek. Gerilemesi, daha büyük bir olasılık. İtalyan seçimlerinin getirdiği ikinci önemli açıklık burada görülüyor: İtalya'da sosyalizm, tabanını yalnızca yeni seçmenlerden ve solun diğer kesimlerinden koparıldıklarıyla genişletmiyor. İtalya'da sosyalizm, sağın, yani Hristiyan Demokratların tabanından da önemli kazanımlar sağlıyor.

İtalya'da gelinen bugünkü nokta, işçi sınıfı hareketinin köklü, uzun deneyimlere dayalı mücadelesinin ürünü. Eldeki demokratik mevzilerin korunmasının, yeni kazanımların sonucu. Bunlar, sorunun özel yanları. Hareketin ve örgütün gücüne ilişkin.

Sorunun nesnel yanları ise İtalya'nın, İtalyan kapitalizminin yapısı ile ilgili. İtalya'da yapısal bunalım, devresel bunalımla pekişiyor. Kapitalist sistemin bunalımı ve açmazları, İtalya'da en ağır ve en açık biçimiyle görülebilir. Bütün bunların üzerine, hükümet bunalımları, rüşvet ve yolsuzluk olayları biniyor. Temeldeki bunalım ve açmazın bir yansıması olarak. Nesnel ve özel koşulların çakışması, İtalya'yı bugünkü noktaya getiriyor.

İtalya'dan sonra Türkiye. Kapitalizmin gelişkinlik düzeyinde önemli farklılıklar var. Ancak bu farklılıklar, iki ülkenin nesnel koşullarının bezemesine engel değil. İtalyan kapitalizminin bunalımlarını, Türkiye kendi ölçülerinde yaşıyor. Hareketin ve örgütün gücüne ilişkin özel farklılıklara karşın, nesnel koşulların benzerliği, İtalya'daki yöneliş Türkiye'de de yaratıyor. Sola yönelik potansiyel iniciliği ve gücü açısından, Türkiye'yi İtalya'ya yaklaştıran gerçek, burada.

Ancak, Türkiye için bundan daha ötede gözlemlerde bulunmak gerekiyor. İtalya'da, düzene karşı, sola, sosyalizme yönelik gücü ve birikimi Komünist Partisi temsil ediyor. İtalya'da sosyal demokrasi gedikli bir hükümet ortağı olarak, uzun yıllar boyunca yapabileceğini gösterdi. Daha doğrusu, yapamayacaklarını gösterdi. Bugün Avrupa'nın en güçlü sosyal demokrat hareketi İtalya'da. Türkiye'de ise, özellikle 1960 sonrası koşullarının yarattığı birikim günümüzde ağırlıklı olarak Cumhuriyet Halk Partisi'nde ifadesini buluyor.

Farklı olan nokta da burada. Türkiye'de birikimin gerçek kanalı bulabilmesi için, sosyal demokrasinin uzun yıllar düzene "muhafelet" yapması ya da iktidarda kalması gerekli değil. Türkiye'de kitlelerin sosyalizme yönelmelerini için, uzun süre sağda ya da sosyal demokraside misafir kalmaları gerekmiyor. Nesnel koşullar, yaratıkları güçlü birikim sonucunda böyle uzun bir süreci gerekli kılıyor. Bundan sonrası, özel koşullara, sosyalist örgütün gücüne ve etkinliğine bağlı.

Nesnel koşullar böyle bir olanak yaratıyor. Nesnel olanı değiştirebilir-

mek mümkün değil. Sermaye, köklü değişiklikler aracılığıyla, siyasal tercih ve yönelişleri etkileyecek durumda değil. Kapitalizmin bugünkü yapısını veri alma durumunda. Gelir dağılımı ile, sosyal hizmetlerle ve başka araçlarla oynayarak siyasal tercihleri etkileyebilmek, Türkiye kapitalizminin gücünün ötesinde. Niteliğine aykırı.

Veri bu olunca, sermaye için yapacak tek iş kalıyor: Sosyalist hareketi elden geldiğince etkisiz bırakarak sosyalist birikimi dizginlemek. Bunun yolları çeşitli. Sosyal demokrasi kuşatmasında, açık faşizme kadar. Ancak, izlenen yol ne olursa olsun, daha önce gerçekleştirilmesi gereken bir iş var. Sermaye, önce kendi güçlerini toparlamak zorunda. Sermayenin etkili bir biçimde dışarıya, sola karşı yönelebilmesi için önce kendi siyasal güçlerini toparlaması gerekiyor.

Sermayenin AP'si, şimdiden sermayenin diğer örgütlerine karşı "birlik" önerileri ile çıkıyor. Birlik önerilerinin sunulduğu biçimleri de çeşitli: Tehdit ve ikna. Devlet Güvenlik Mahkemelerinin kapsamına 163. maddenin girmesi, yurtdışındaki örgütleri nedeni ile MHP'nin durumu gibi konularda AP liderleri ve organları suskunluğu tercih ediyorlar. Bunlar, AP'nin tehdit kozları. Bu kozlar hem şu anda koalisyonu bozmama, hem de gözdağı verebilme dengesi içinde kullanılıyor. İkna yöntemleri de var. Gelecek seçimlerde "sağ oyların bölünmesi" durumunda "CHP'nin aradan sıyrılabileceğini" AP sözcüleri bütün belagat sanatlarını icra ederek göstermeye çalışıyorlar. Sermaye ancak kendi gücünü toparladıktan sonra solun ve CHP'nin karşısına en etkin biçimde çıkabilecektir.

Sosyalist hareketi sosyalist birikimden tecrit etmenin diğer bir yolu da açık faşizmden geçiyor. Ancak bu yolun maliyeti çok yüksek. Üstelik, sosyalist hareketi bugünkü "demokratik" ortam içinde tecrit etmenin yollarını zorlamak sermaye için daha tehlike şayan. Demirel, geçen hafta bir gazetyeye verdiği demeçte, korku ve niyetlerini bütün açıklığı ile ortaya seriyor. Demirel'e göre, Türkiye'de törpülen bir CHP'nin dışında sol olamaz. Çünkü "yasalar müsadere etmez". Varsa, illegaldir. "Gizli Rapor"un söyledikleri ile Demirel'in söyledikleri arasında tam bir uyum var. Demirel şöyle diyor:

"Komünizmi yasaklayan hükümler var. Komünizmin yasak olduğunu Anayasa Mahkemesi tesbit etmiştir. Komünizm yasaktır. 141 - 142'nin Anayasa'ya uygun olduğunu Anayasa Mahkemesi tesbit etmiştir TİP'i kapatmakla... TİP acaba parti midir? TİP neden kapatılmıştır?"

Demirel, hem korkusunu, hem de niyetini açığa vuruyor. Demirel, sosyalist birikimi biliyor. Bunu örgütleyecek örgütten çekiniyor. Demirel, TİP'in 141 - 142 nedeni ile kapatılmadığını da biliyor. Ama bu maddelerden kapatılmasını istiyor. Demirel'in korku ve niyeti, sermayenin korku ve niyetini gösteriyor.

Demirel'in söyledikleri, Türkiye ve İtalya örneklerine ilişkin başka gerçeklere de işaret ediyor. Bu, Türkiye'nin özel bir durumu. İtalya'da, iktidara yürüyen hareket, kendi meşruiyet savaşını verme durumunda değil. Bunu çoktan aştı. Türkiye'de iktidara yönelik hareket, kendi varlığını ve meşruiyetini de savunma durumunda. Türkiye'de, kitlelerdeki sosyalist birikimi örgütlenme görevi ile örgütün kendi varlığını koruyup gücünü artırabilme süreci çakışmış durumda. Kilitlenmenin, sosyalist harekete yansayan yönü burada. Demokrasinin ve sosyalizm mücadelesinin bütünlüğünün göstergelerinden biri de burada. Ve hareketin dışındaki her türden "sosyalist" in bir türlü anlayamadıkları nokta da burada.

"Demokrasinin genişletilmesi kendilerine düşmediği" için, demokratik kazanımları, demokratik gelişmeyi ancak yakın gelecekteki bir "iktidar değişikliğine" bağlı gördükleri için de, hiç bir zaman anlayamayacaklar.

İŞÇİ SIRTINDA ÇEPHE DALAŞMASI

"... Birgün odanın penceresinden dışarı bakarken, eli sopalı bir işçinin, diğer bir işçiyi kovaladığını gördüm. Kovalayan, Çelik-İş'e bağlı bir temsilciydi..."

"... Çelik-İş'in, MHP ile organik ilişkili bir sendika olduğunu hatırladıktan sonra, geçtiğimiz hafta tutuklanarak cezaevine konan İskenderun Demir-Çelik İşletmeleri Müessesesi Müdürü İsmail Hakkı Yaraş'ı dinlemeye devam edelim:

"... Bir işçi diğer bir işçiyi benim görevli bulunduğum yerde dövüyordu. Eli sopalı işçiyi hemen disiplin kuruluna verdim ve işten çıkarttım..."

Söz konusu olay, MC döneminde nazi kuşatmasına benzer bir cehennem yaratıldığı İskenderun Demir-Çelik İşletmelerinde geçiyordu.

Olayı nakleden kişi İşletmelerin MSP eğitilmiş müessesesi müdürü İsmail Hakkı Yaraş'tı...

Hem MSP eğitilmiş oluşu hem de tutuklanarak cezaevine konması bir hayli çelişik gibi görünüyorsa da, olayın politik ayrıntı ve uzantıları ilginçtir.

Geçtiğimiz haftanın Salı günü Dört-yol hakimliğince "makamı fuzuli işgal ve yetkisiz görev yapma" suçuyla yakalanıp cezaevine konan İskenderun Demir-Çelik İşletmeleri Müessesesi Müdürü İsmail Hakkı Yaraş olayı, gerek MC içinde, gerekse MSP bünyesinde bir apsenin patlamasına örnek teşkil etmektedir.

İlk bakışta MSP ile MHP arasındaki dalga mayı ele veren anlaşmazlık gidermek için AP'yi de dahil etmekte, belki de en önemli bir noktada, MSP içerisindeki kilit çatışmaları düğümünde sonuçlanmaktadır.

İSDEMİR'İN EVVELİYATI

Olayın, sonuç tablosunda yarattığı politik gerilimlere daha sonra dönmek üzere başlangıcına dönelim.

90 KURUŞLUK GAZETECİLİK...

İki ay önce, "İlerici" gazetelerde, Türkiye İşçi Partisi Genel Sekreteri Nihat Sargin'in bir açıklaması tek sitün üzerinden ve özet olarak yer aldı. Açıklama, Süleyman Demirel'in yeğeni Yahya Demirel'in Mobilya Yolsuzluğunun değişik ve o güne kadar açıklanmamış bir yönüyle ilgiliydi. Maliye müfettişlerinin raporuna göre, Yahya Demirel hayali mobilya ihraç ederken aynı zamanda evrakta sahtekarlık suçu da işlemişti. Açıklamaya ek olarak Maliye müfettişlerinin imzalı raporunun fotokopisi de gazetelere veriliyordu.

Açıklamada "sahte evrak düzenlenerek alınan toplam 19 milyon 455 bin 719 liranın geri alınması için hukuk davası açılması" istendiği de belirtiliyordu. Basın, o günün dışında kamu üzerindeki duruma. Basın, o günün dışında kamu üzerindeki duruma. Basın, o günün dışında kamu üzerindeki duruma.

Aradan iki ay geçti. 21 Haziran 1976 günlü bazı gazetelerin manşetinde "Maliye müfettişlerinin raporu" yer alıyordu. Haber kaynağı ise ANKA idi. Yolsuzluklar üzerinde uzmanlaşan ANKA'cılar, arşivlerinde TİP'in açıklama-sını araştırırken, gazeteciliğin en büyüğünü yapmaktan da memnundular. Arşiv tozları arasında Yahya Demirel'in, tam tamına 19 milyon 455 bin 719 lira 90 kuruşluk, evrakta sahtekarlık suçunu bulmuşlardı. 90 kuruş için bu kadar toz da yutulurdu doğrusu!

Bu 90 kuruşluk fark çok önemliydi. 90 kuruşluk fark ile Yahya Demirel'in evrakta sahtekarlık suçuna ilişkin haber kaynağı "belli bir siyasi partinin patentinden" kurtarılıyordu. Artık, bazı ünlü yazarlar "Bir rapor daha..." başlığıyla yazı yazarken bu "belli siyasi partiden" sözetime zorunluluğunu duymayacaklardı. "TİP" sözünde ağırlaşan kalem, eski haberi yeni gibi verirken kağıt üzerinde kayıp gidiyordu.

Yolsuzluk meraklılarına bir hatırlatmada daha bulunalım. Demirel braderlerin, bir de çimento yolsuzlukları söz konusu, Şimdiye dek bu konuda bir açıklama yapılamadı. Yapılması da olanaksız. Biraz daha toz yutmaya göze alırsanız bu yolsuzluğu da yenilemiş olursunuz. Belki bu kez fark 90 kuruştan da fazla olur!

İMAMLAR DALAŞIRKEN...

Büyük sermayenin MC'yi Türkiye'ye kelepçe olarak takmağa çalıştığı günden bu yana İskenderun Demir-Çelik İşletmeleri, MHP tasallutundaki Çelik-İş Sendikası tarafından abluka altına alınmıştı. MHP'nin İskenderun'da Ülkü Ocakları militanları eliyle yürüttüğü silahlı, tehditli baskılarla Demir-Çelik işletmelerine ancak, Ülkü Ocaklarından vale alabilen işçiler kabul ediliyordu.

Bu konudaki yöntem şöyleydi: Demir-Çelik İşletmelerinde çalışmak isteyen işçiler ilkönce Ülkü Ocaklarına başvuracaklar, ortalama 300 lira civarında bir aidatı yatırarak üye olacaklar ve ondan sonra işletmelere işçi olarak girebileceklerdi.

Yasa ve insanlık dışı bu uygulamalar "ay yüzeyinden görülebilecek" kadar kaba hatlarla sahnelenmesine rağmen kamuoyunun bilgisinden kaçırılıyor, baskı ve haraç karşılığı kapalı işletmelere atan işçiler burada da rahat bırakılmıyorlardı.

Hiçbir zaman malum "davaya" inanamalarına rağmen iş ve ekmeç kapaşı uğruna faşistlere aidat vererek ülküci olan (!) işçilerin "davadan" dönüp dönmedikleri fabrikada sıkı kontrol altında bulunduruluyordu.

Bu kontroller bazan silahlı tehditlerle, bazan tekme yumrukları saldırlarla ve elde sopa, kovalamacılarla devam ediyordu.

Silahlı beş on Çelik-İş fedaisinin MHP eldiveniyle işletmede sürdürdükleri zaptiyelik uzun süre devam etti.

Dışarıdan görüldüğü kadarıyla işler MHP'nin elinde bulunuyordu. Oysa bütün görünümüne rağmen MHP bermutad piyonda ve arkasında AP vardı.

AL TAKKE VER KULAH

Tesiserde işçi alımında MSP bir hayli ihmal edilmişti. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığını elinde bulunduran MSP bu duruma kayıtsız kalmadı. İlkönce Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürü ve Süleyman Demirel'in sınıf arkadaşı Cahit Mutuş'un görevden alınmasını sağladı.

Bu o kadar kolay olmadı ama sonuçta amaca ulaşıldı.

Muş'un görevden alınmasını öngören Bakanlar Kurulu kararname-sini imzalayan Demirel, daha sonra kararnameyi Çankaya'da durdurmayı becerdi.

Hükümet bunalımı konusunda hassas bir barm teline sahip Cumhuriyet-bağkanı Fahri Korutürk'e, Demirel, muhtemel bir Erbakan mızıkçılığına yol açmamak için kararnameyi imzaladığını fakat ken-

dilerinin pekala imzalamayabileceğini arzetti.

Nitekim kararname uzun bir süre Çankaya'da takılı kaldı.

Ancak, İskenderun Demir-Çelik İşletmelerinin açılması zamanı gelip çatmıştı. MSP bu fırsatı kaçırmadı. Aylar önce hazırlanan kararname, ya imzalanırdı, ya da Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tesislerin açılışına izin vermezdi!..

Oysa tesislerin açılışı için tüm hazırlıklar tamamlanmış, hatta Başbakan Demirel, SSCB Başbakanı Aleksî Kosi-gin'i açılış törenleri için Türkiye'ye davet etmişti!..

Demirel için başına taş basıp kararnameyi Çankaya'da imzalatmak kalıyordu.

Dramatik sahnelerle Mutuş görevinden alındı ve yerine MSP eğitilmiş olduğu bilinen Ege Üniversitesi Öğretim ülerinden Ruşen Gezici getirildi. Daha sonra MSP içerisinde Gündüz Sevilen-İsmail Müftüoğlu'nun önderliğini yaptıkları kılığın yakını olduğu anlaşılacak olan Ruşen Gezici'nin görevine gelmesi birlikte, yönetim kademelerinde bir takım değişiklikler yapıldı.

BU KEZ DE MSP'LİLER

Bu kez de tesislere MSP vizesinden geçen işçiler alınmaya başlandı. İşçiler iki yünden menegenye sıkıştırılmışlardı ve menegenye kırınaya yönelik herhangi bir davranışa karşılık "ekmek parasından olmakla" tehdit ediliyorlardı. Can güvenliklerini tehdit eden baskılar ise bunu izliyordu.

Böylesine içgüçten bir cendere içeri-sine sıkıştırılan çalışma hayatı, toplu sözleşme yetkisini Çelik-İş'in almasıyla noktalanıyordu.

Tesiserde 16 bine yakın işçi çalışı-yordu ama herşeye rağmen 1500 işçi faşist baskıya karşı yılmadan direniyor-du!..

Bu işçiler DİSK'e bağlı Maden-İş'in üyeleriydi!..

YÖNETİMDE ÇATLAKLIK

Yönetim tamamen MSP'nin iline

geçmesine rağmen yönetimde çatlaklık başgösterdi.

Türkiye Demir-Çelik İşletmeleri Genel Müdürü Ruşen Gezici, MSP içerisinde Erbakan'a muhalif Gündüz Sevilgen-İsmail Müftüoğlu kliğine; İskenderun Demir Çelik İşletmeleri Müessesesi Müdürü İsmail Hakkı Yaraş ise Erbakan'dan yana Abdülkerim Doğru'ya yakındı...

Diğer bir anlatımla, Ruşen Gezici, MSP'nin AP-MHP miğferine yakın kanadını, Yaraş ise MSP'nin daha bağımsız bir politikadan yana gözükken yönetimde hakim kanadını temsil ediyorlardı...

Tesisler içerisinde MHP'li komandoların "tabanca atış talimleri" müessesesi müdürüne kuşku verecek ölçüde yoğunlaşınca ilk pürüz patlak verdi.

Müessesesi Müdürü İsmail Hakkı Yaraş, zorbalıkta "isteniliri" dozu aşan "eli sopalı" Çelik-İş fedailerinden bir kısmını işine son vermek zorunda kaldı. Kuzılca kıyamet de bundan sonra kooptu.

ZARLAR ATILYOR

Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Yönetim Kurulu 21 Mayıs'ta toplanarak, Müessesesi Müdürü İsmail Hakkı Yaraş'ı görevinden aldı ve yerine "güvenilir" bir ismi atadı.

Yönetim Kurulunun bu kararına rağmen Sanayi ve Teknoloji Bakanı Abdülkerim Doğru, Yaraş'ın müessesesi müdürlüğünde kalacağını bildiriyordu.

Abdülkerim Doğru 12 Haziran tarihinde Genel Müdür Ruşen Gezici'ye çektiği telgrafta şöyle diyor:

"İsmail Hakkı Yaraş'ın İdemir Müessesesi Müdürlüğünde kalması uygundur. Gereği..."

Bakanın kesin emrine rağmen Ruşen Gezici bildiğini okumakta devam ediyordu. Bunun üzerine devreye İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk de giriyor ve Sanayi Bakanı'nın emrini Hatay Valisi'ne hatırlatarak gereğini istiyordu.

Hatay Valisi Feyzi Yetkiner bunun üzerine durumu Ruşen Gezici'ye şöyle tebliğ ediyordu:

"İçişleri Bakanlığı'ndan alınan 16. 6.1976 gün özet kalem 11.3.31/1090 sayılı teliş emrinde Sanayi ve Teknoloji Bakanı tarafından isten el çektiğinizdir bildirilerek, kurumla ilgili tasarrufları uygulayacağı bildirilmiştir. Tebliğ olunur..."

Gelişmeler giderek gerginleşiyordu. İçişleri Bakanı Asiltürk yetkilerini kullanarak Abdülkerim Doğru'dan yana ağırlığını ortaya koymuştu.

Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürü Ruşen Gezici ise MSP'nin bu kanadı arasındaki köprüler artık tamamen atılmıştı.

DÖRTYOL OLAYI

Gezici, Sanayi ve Teknoloji Bakanı'nın emrini dinlemiyordu. Kendisini genel müdürlüğe Bakanlar Kurulu atamıştı, görevden de o alırdı. Gerekeceği buydu!..

Nitekim Genel Müdür diğer yönetim kurulu üyelerini de yanına alarak Ankara'dan İskenderun'a hareket ederken herhalde hükümet içinde kendilerini kesin bir desteğin varlığını bilerek yola çıkıyordu...

MC yazılı perdenin arkasında zarlara atılmıştı. MSP'nin, MC organizasyonu içerisindeki kaderini etkileyecek gibi görünen gerilim ilk önce Dört Yol içerisinde sahneleniyordu.

Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürü Ruşen Gezici Başkanlığında yönetim kurulu üyeleri, Dört Yol'da Hatay Valisi tarafından durduruluyor ve polisler tarafından karakola götürülüyorlardı.

Hatay Valisi karakolda Genel Müdür Gezici'ye, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Abdülkerim Doğru tarafından görevden alındığını öğrendi. İçişleri Bakanı Asiltürk'ün teliş emrini bildiriyordu...

Aynı anlarda Sanayi ve Teknoloji Bakanı Abdülkerim Doğru İskenderun'da bulunuyordu.

Gezici ve beraberindekiler, Hatay Valisi ve Emniyet Müdürü'ne aşamadıkları için İskenderun'a giremediler.

İlk raund, Abdülkerim Doğru'nun oldu...

VE MUFTUOĞLU SAHNEDE

Ancak bu olayı izleyen günler bir hayli ilginç gelişmeler sahne oldu. MC içindeki tepime tam anlamıyla bu işin karkolda biteceğini doğruladı.

Türkiye Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü, Dört Yol ilçesi hakimliğine başvurarak, müessesesi müdürü İsmail Hakkı Yaraş'ın "makamı fuzuli işgal ve yetkisiz görev yapma" suçuyla hakkında kovuşturma yapılmasını talep etti.

Savcı harekete geçmiş ve İsmail Hakkı Yaraş'ın Dört Yol Sulh Ceza Mahkemesi'nde yapılan duruşması sonucunda tutuklanmasını sağlamıştı...

Bu raund da Genel Müdür Ruşen Gezici'nin oluyordu. Ama aynı anlarda Ankara'da siyasi çevrelerde raundun esas galibi olarak Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu'nun ilan edilmesi, gelişmeleri biraz daha ilginç hale getiriyordu... İsmail Müftüoğlu da nereden çıkmıştı?..

SARI SENDİKADAN GELEN SES

Geride bıraktığımız haftanın başla-

BORAN'IN BİR AÇIKLAMASI ÜZERİNE DAVA AÇILDI

Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Behice Boran'ın, 20 Ocak tarihinde basına yaptığı bir açıklama ile ilgili olarak açılan davaya geçtiğimiz Cuma günü İstanbul 3. Ağır Ceza Mahkemesinde başlandı.

Boran, duruşmasında, bu tür açıklamaların bütün demokratik ülkelerde kamuoyu baskısı yaratmak amacıyla kullanıldığını belirtti. Daha sonra, açıklama metninin savcılık tarafından bilirkişi heyetine gönderildiğini ve bilirkişi raporunda, açıklamanın ne tamamında ne de herhangi bir cümlesinde suç unsurunun bulunmadığını hatırlatarak Boran, bu durumda dava açılmasına karar verilmesini istemediklerini belirtti.

ında gazetelere yansayan ve büyüyen olay üzerine MHP, elinde bulundurduğu Çelik-İş sendikası kanalıyla hücumu geçmekte gecikmedi.

Çelik-İş Sendikası Genel Başkanı Şükrü Korkmaz Gider, cezaevindeki Müessesesi Müdürüne yaptığı işinin hesabını ödetirtmede kararlı görünüyordu. Fedailerinin işine son veren İsmail Hakkı Yaraş'ı "bağsız" olarak suçlu ve tekrar göreve dönmesi halinde tehdit savuruyordu. Sarı sendikamın başkanı "bundan böyle doğacak hadiselerden Demir Çelik işçisi ve sendikamız Çelik-İş, hiç bir surette sorumluluk kabul etmeyecektir" diyor. Elbette hükümet içinde dayandıkları bir yan vardı ve sahiplerinin sesini dile getiriyorlardı...

MSP'DE ÇATAL KAZIK

İskenderun olayı, büyük oranda, MSP'nin MC içerisinde sağlam kazığı çakıldığını göstermektedir. MSP'nin taktik planda da olsa MC ortaklığının büyük patronundan ödün isteyecek gücü ve soluğu bir hayli sınırlanmış görünmektedir.

Çünkü MSP damgası taşıyan, fakat parti içindeki varlıkları tamamen AP ve MHP'ye işgören 15 kişilik muhalif klik, MSP'ye bağımsız hareket etmede ciddi bir engel yaratmıştır.

İskenderun olayının bundan sonra izleyeceği gelişme bu konuya bir hayli aydınlık getirecektir. Zira Genel Müdür Ruşen Gezici'nin görevden alınması hususunun ortaklar arasında ihtilaf yaratması muhtemeldir. Gezici'nin görevde kalması, ya da bırakılması halinde Sanayi ve Teknoloji Bakanı'nın prestiji söz konusudur. Bu prestij, dolayısıyla Erbakan'ı ilgilendirmektedir.

Genel Müdür Gezici'nin görevden alınması ise Türk işçilerini, dolayısıyla MSP'nin içindeki muhalif kliği ilgilendirmektedir.

Tarafların hangi alanlarda ne oranda birbirlerine ödün verebilecekleri ise şimdilik meşhurdur.

DP'DEKİ KIMILANMA

Geçtiğimiz haftanın Perşembe günü

DP grubu adına Meclis Başkanlığı'na verilen "Başbakan Süleyman Demirel hakkında gensoru" talebi, zaman olarak düşündürücü bir dönemde verilmiştir.

MSP grubunun, gensoru önergesinin meclis gündemine alınıp alınmaması konusunda yapılacak oylamada bütünlüğünü bir hayli ilgilendiren konu, cephenin büyük başı ve cephe içinde büyük önem taşıyor.

Aslında MSP'ye MC içerisinde pazarlık yapma şansı ve fırsatı veren DP'nin gensoru önergesi, bir başka anlamı itibarıyla de MSP için zor bir dönemci ifade etmektedir... Acaba gensoru konusunda MSP, grup kararı alacak mıdır?

Yönetime hakim kanadın, grup kararından taktik olarak kaçınacağı, muhalif kanadın ise MC'ye blok halinde 48 oy sağlayabilme çabısıyla grup kararı alınmasından yana tavır almış beklenmektedir.

"Türkiye'yi uçurumun eşiğine getirdiği" gerekçesiyle hakkında gensoru verilen Demirel, içinde bulunduğumuz haftayı oldukça sıkıntılı geçireceğe benzemektedir. Bir yandan MSP'nin yönetimi eğemen kanadınca istenecek ödünler, bir yandan da DP içerisinde geçirileceği yeni transfer hamlesi Demirel'i yoracaktır.

Önceki hafta DP'nin gündemüne gireriyerek, seçimlere kadar "11 kişi kalamaz" ileri süren Demirel'e karşı birleşmiş bir blok halinde oy çıkarsa herhalde bu sonuç, DP tarafından yüzüne çarpılacaktır. Tabii tam tersi de olasıdır içerisinde.

1683 maddenin Devlet Güvenlik Mahkemeleri yetkisi dışında olması gerektiği görüşünü savunarak MSP'ye güler atan DP'nin birdenbire politik sahnedeki kazandırdığı aktivite gözden kaçmamaktadır.

Hele bu hareketliliğin, MSP içerisinde olup bitenlerle çıkışması herhalde raslantıdan uzak olsa gerektir.

Ancak MC ortaklığının suçla işlediği ve suç işlendikçe biraz daha pekiştirmiş gözününe alınrsa, DP'nin gensorusunun akbeti aşağı yukarı bellidir...

... CEMAAT HABERSİZ

KREDİ KAVGASINDA SABANCI GALİP

SABANCI : SOZUNU GEÇİRİYOR

MEHMET COŞKUN

Önceki hafta sonunda Merkez Bankası'nın kararını Ege Bölgesi Sanayi Odası'ndan bir yetkili açıkladı. Karar, 22 Haziran tarihli YÜRÜYÜŞ'teki "Sabancı'nın bu şikâyetlerine Merkez Bankası ne cevap verecektir?" sorusunu yanıtlıyordu.

Bir süre önce Maliye Bakanlığı, aldığı bir kararla, bankalar tarafından ithal bedellerinin tamamının Merkez Bankası'ndaki "bloke" bir hesaba yatırılmasını istemişti. Bu kararın ardından sanayi burjuvazisinin "kredi", "finansman" feriyatlarını MC, Merkez Bankası tarafından bankalara açılan kredi miktarını arttıranak açıklamaya göre, özel sektör 3 aylık "reeskont kredisi" talep etti. MC ise 4 aylık kredi vereceğini açıklamıştı. Böylece

körün istediği bir göz yerine MC iki göz verdi.

Merkez Bankası, bir süre önce kendisine yatırılmaya başlanan ithalat karşıtlıklarını artık "sanayici kredisi" adı altında bankaların getireceği senetler karşılığında verecekti. Böylece, sanayi burjuvazisi istediğini hükümete bir kez daha yaptırdı.

AL GÜLÜM VER GÜLÜM

Merkez Bankası "reeskont kredisi" diye anılan bankaların verdikleri krediler karşılıklı sağladıkları senetlerin kırdırılması yöntemiyle ithalat konusundaki düzenlemenin hemen ardından 3 milyar 650 milyon liralık kredi açtı.

EGİTİMDEKİ SORUNLARI BURJUVAZİ ÇÖZEMEZ

İLHAN NEVŞEHİRLİ

Üniversite giriş sınavları 25 Haziran'da yapıldı. Her yıl olduğu gibi bu yıl da onbinlerce öğrenci üniversiteye girme hayaliyle bu sınavlara katıldı ve bunların büyük bir çoğunluğu gene üniversiteye giremeyecek. Üniversite giriş sınavlarının, değişik olanaklarla yetişen gençlerin aynı elemeye tabi tutulmasının adaletsizliği üzerine çok şey yazılıp söylendi ama sorunun can alıcı noktası bu değil. Üniversite sınavları, tümüyle bozuk bir eğitim sisteminin aksaklıklarını değilse bile çözümsüz sonuçlarını gözler önüne seren, bu yönden değerlendirilmesi gereken bir olay.

BAŞARI NEREDE?

İşe bir veriyle başlamak yarar var. 1946'dan 1971'e kadar üniversite ve yüksek okullardan mezun olanların sayısı 185 619. (DİE yayınları: Milli Eğitimde 50 yıl) 1973 - 1974 öğrenim yılında üniversite ve yüksek okullarda okuyan öğrenci sayısı ise 185 285. Bunların dört yıl içerisinde mezun olacağını varsayarsak, kırkaltıdan yetmişbire üniversitelerden mezun olanlarla yetmişüçten yetmişyediye mezun olacaklarını sayısı aşağı yukarı birbirine eşit. Böylesine bir sonucu yüksek öğrenim politikasının bir zaferi olarak kutlamak mümkün değil. Bu sonuç bir başarıyı değil bir ısrafı belirtiyor. Çünkü herkesin bildiği bir gerçek: Üniversite mezunu işsiz sayısının giderek artmakta ve bir çok üniversite mezununun ihtisası dışında bir işte çalışmakta olması.

UMUTLAR GERÇEKÇİ Mİ?

Üniversite öğrenimine talebin bunlara rağmen artması ise bir şartlanmanın ve bir çaresizliğin sonucu. Şartlanma, burjuvazinin yüksek öğrenimi bir amaç haline getirmiş, bu yolla kendisine daha yakın tabakalar, varolan sistemi koruyabilmek için yardımcıları yaratma çabalarından doğuyor. "İyi bir işe" girebilmek, toplumun diğer kesimlerinden görece daha iyi bir yaşam sürdürebilmek için tek çıkar yol olarak üniversite mezunu olmayı görmek, üniversitede okuma olanaklarının sonuna kadar zorlanmasını da beraberinde getiriyor. Çaresizlik de burjuvazinin bu çabalarının bir ürünü. Orta öğrenim sonucunda bir meslek sahibi olabilmek olanağı yok denince kadar az. 1973-74 öğrenim yılında normal orta öğretim kurumlarında okuyan toplam 927 062 öğrenciyeye karşılık meslek okullarında okuyan öğrenci sayısı 595 668. Bunların ise sadece 95 966'sı sanat enstitüsü, tekniğin okulları, tarım okulları gibi doğrudan üretim sürecinde yer almayı, nispeten kolay iş bulma olanağını sağlayabilecek okullarda okuyor. Üretimle yönelik eğitim yapma iddiasındaki bu okullar bile bu açıdan yetersiz kalıyor.

Üniversiteler sorunu, bu dönemde burjuvazi için toplumsal muhalefet oluşturabilecek bir konu olmaktan öte bir anlam taşıyor. Çünkü ekonominin yetişmiş elemana olan ihtiyacı bir kaç on yıllık stokla karşılanmış durumda. Bunun dışında az da olsa yeni teknoloji kullanımının gerektirdiği eleman ihtiyacı Boğaziçi vs. ayrıcalıklı üniversitelerde rahatlukla karşılanmakta. Bu durum iktidarlar mesleği alabildiğine sömürmek için rahat bir zemin yaratıyor. Hiç bir yatırım yapmadan, öğrenim kalitesinin düşeceğini bile bile okulların kapasitesini arttırmak, Yay-Kur gibi sonu belli yollarla yüksek öğre-

GİRDİKTEN SONRA ?

nim talebini karşılamaya çalışmak bu sömürünün bir parçası. Bunlar aynı zamanda bir çözümsüzlüğü de ifade ediyor. Kapitalist sistemin kendi yaratdığı sorunları çözmeye şansı yok. Atılan her adım sorunların daha büyük boyutlara ulaşmasını da beraberinde getiriyor. Bu süreç Türkiye gibi geri kalmış ülkelerde daha da hızlanıyor, çözümsüzlükler kısa bir zaman içerisinde somut olarak görülüyor. Bunun en son örneği Yay-Kur. Buraya kaydolmanın hemen hepsi bu yıl yeni baştan üniversite seçme sınavlarına giriyorlar. Zaten bir yıllık uygulamaya bu kurumun esas amacının fasit ideolojisi yaymak için devletin olanaklarını daha yaygın kullanmak olduğunu gösterdi.

ÇÖZÜM: DEMOKRATİKLEŞME

Üniversiteye girişi sınırlamanın getireceği tepkiyi göğüslemek burjuva iktidarlarının altından kalkamayacağı bir mesele. Ayrıca eğitim politikası değiştirilmedikçe bu bir çözüm de değil. Bu yüzden bir taraftan üniversite kapıları sonuna kadar zorlanırken bir taraftan da üniversitede okumanın olanakları kısıtlanıyor. Yurt, burs, kredi vb. imkânlarla hızla artan öğrenci sayısıyla eşgüdümü olarak artırılmıyor. Bunun yanında akademik haklar alabildiğine kısıtlanarak kapasite fazlası öğrenciler üniversitelerden bu yolla uzaklaştırılmaya uğraşıyor.

Üniversiteye giriş sınavları sorununun çözümü eğitim sistemi demokratikleştirilmedikçe mümkün değil. Bu sağlanmadığı sürece bu konuda atılacak her adım daha çapraşık sorunları da beraberinde getirecek durumda. Orta öğrenimi üretime yönelik hale getirmek, daha üst düzeyde öğrenime devam için üretim süreci içerisindeki deneyim ve başarıları veri olarak almak, sorunun çözümünün ilk şartı.

Merkez Bankası, özel sektöre elindeki diğer yöntemlerle de 1 milyar lirayı aşkın kredi verdi. Bankalar da Merkez Bankası'ndaki hesaplarından 2 milyara yakın para çektiler. Buna karşılık da toplam 9.5 milyar lirayı Merkez Bankası'na yatırdılar. Böylece, al gülmün ver gülmün ardından Merkez Bankası 3.5 milyar lira kârlı oldu. Bu paranın hemen 1 milyar 336 milyon liralık kısmı, Kamu İktisadi Teşebbüslerine kredi olarak verildi. Ancak hesaplar bu bakıyeye eriştiği zaman, özel sektöre açılan kredilerin limitinin iki katına çıkarılmasına karar verildi. Bunun anlamı, halen 10 milyar 743 milyon lira olan özel sektöre Merkez Bankası'ndan açılan kredilerin toplamının, 20 milyara çıkarılmasıydı. Karar kuşkusuz sanayi burjuvazisini sevindirdi. Ancak, MC de kara kara düşünmeye başladı.

Şimdi kamu iktisadi kuruluşlarının zamlarının önüne geçilmesi için ne yapılacaktır?

Bulunan yöntemlerden birini TBMM Kamu İktisadi Kuruluşları Kurma Komisyonu'nda Devlet Yatırım Bankası Genel Müdürü açıkladı. Memur Yardımlaşma Kurumu için toplanan fonların bir bölümü kamu iktisadi kuruluşlarının finansmanı amacıyla Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılmaya başlanmıştır. Böylece, bir kısır döngüdür kuruldu. Memurlardan kesilen paralar, yine bir bölüm devlet memuruna ve kamu kesiminde çalışan işçilere eski bostan kuyularından su çekme misali masraflar ve ücret olarak ödenmeye başladı. Ancak bu fonun da finansman gücü sınırlıydı.

KARŞILIKSIZ KREDİLER SİSTEMİ

1976 yılı bütçesinin 63. maddesine göre, Maliye Bakanı, Merkez Bankası kanalı ile kamu iktisadi teşebbüslerine toplam 14 milyar lira kredi açtırmaya yetkilidir. Bunun 3 milyar 143 milyon liralık kısmı, 4 Haziran tarihinde kadar açıldı. Ayrıca yine aynı statüdeki kuruluşlardan, bütçe yassasını verdiği özel yetki dışında, Şeker Şirketine 1 milyar 477 milyon lira, Et Balık Kurumuna 650 milyon lira, Çay Kurumuna 690 milyon lira kredi Merkez Bankası'ndan hiçbir karşılığı olmaksızın verildi. Bu durumda, bütçe yassasının ilgili hüküme göre, yıl sonuna dek ek 11 milyar liralık kredi Merkez Bankası olanaklarından açılacak, özel sektöre de 10 milyar liralık yeni kredi verilebilecekti. Böylece, Merkez Bankası'nın şu tarihten itibaren 28 Şubat 1977 tarihine dek piyasaya, hiç bir karşılığı olmayan toplam 21 milyar lira çıkarması mümkündür.

Merkez Bankası'nın açtığı kredilerin bir bölümü, doğrudan doğruya burjuvazi emrinde ve onların kâr oranlarını arttırmak, sömürü güçlerini destekleyici niteliktedir. Bir bölümü ise, aynı görevi, dolaylı bir biçimde yerine getirecektir. Çünkü, Türkiye'de uygulanan "karma ekonomi" oyununun ana kuralı özel kesim üretiminin desteklenmesidir. Yani, kamu iktisadi kuruluşu adı verilen devlet hizmetlerinin büyük bir bölümünün zarar nedeni özel kesime uzanır gibi sağlama endişesidir. Hal böyle olunca kamu kesiminin ürettiği mallara zam yapılarak onları devlet kesesinden finans etmek gerçekte, özel sektöre ucuz hammadde sağlamak için kamuun olanaklarını zorlamaktan başka birşey değildir.

İTHALAT BEDELİ OYUNUNUN ETKİSİ

Merkez Bankası'nın özel sektöre açtığı kredilerin miktarını arttırmasıyla daha önce ithalat bedellerinin tümünün Merkez Bankası'na yatırılması kararının "piyasadan para çekme" gerekeceği tamamen ortadan kalkmıştır. Şimdi, Mer-

kez Bankası hiçbir faiz karşılığı ödemedi topladığı paraları, bazı bürokratik formalitelerin ardından bankalara yüzde 9 faizle geri verecek, böylece kredi maliyetlerinin arttığını gerekçe olarak gösteren özel sektör de, mallarına zam yapacaktır.

Sabancı'nın önceki hafta, "zenginler klübü"nü desteğinde yaptığı açıklama sonucunu böylece vermiştir. Bunca oyunun sonu ne olmuştur?

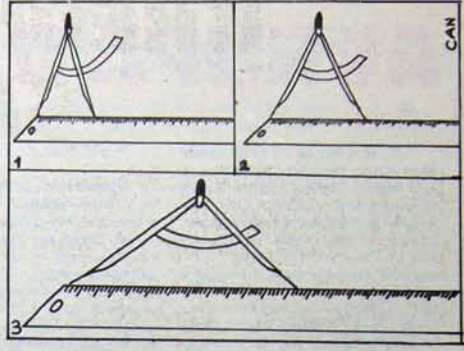
OYUN İÇİNDE OYUN

Haziran ayının ilk günleri ile ortası arasında bir senaryo uygulandı. Bunda ana rolleri Sabancı ve çevresi ile Maliye Bakanlığı oynadı. Her önüne gelenin ithalat yoluna gitmesi yerine başvurma sırasında ithal edeceği malın bedelinin tümünü Merkez Bankası'na yatırma gücü olan ithalatçının artık piyasada söz sahibi olması sağlandı. Büyük sermaye ile arası iyi olmayan "ithalatçı geçenin" kuruluşların da işini güçleştirme olanağı yaratıldı. Bu bazılarının çok hoşlandığı deyimli ile bir "operasyon"du. Başarıldı da. Ancak başlangıçta böyle bir sonuç varılacağı aklılara pek gelmedi.

Büyük bankalardan kredi alma olmayan, kredi maliyetlerinden etkilenen "kendi halinde" özel sektörlerden çıkarılmaya ve piyasayı elinde tutan kişiler oyunu daha az iştirak etti ile oynama olanağına kavuşuyordu.

ZARARLI KİM ?

Böylece oynanan oyun, "maliyetler arttı" gerekçesi ile fiyat yükseltmelerine yol açarak, izlenen para politikasının ürünü olarak da, yeniden hız kazanan enflasyona katalizör görevini yerine getirecekti. Şimdi, fiyatların artmasını yeni bir ortam hazırladı. Enflasyonun sinifsal kuramı bilenen "zenginler klübü" yöneticilerinin deyimli ile, "enflasyonla birlikte yaşama" yöntemi geliştirilecekti. Böylece çalışan kitlelerin, diğer sabit gelirli irin alım güçlerini yitirmeleri, yeni sermaye birikiminin habercisi olacak, tıpkı 1971 sonrasında olduğu gibi hızla artan sömürü oranı sanayi burjuvazisinin karşısına korkulu rüya gibi dikilen Ortak Pazar'la rekabet olanağı için yeni bir birikim kaynağı yaratacaktır.

TÜTED GENEL KURULUNUN ARDINDAN

TÜTED Genel Kurulu 19-20 Haziran günleri Makina Mühendisleri Odası toplantı salonunda yapıldı. Genel Kurula 35 şubeyi temsilen 314 delega katıldı. Olumlu bir hava içinde geçen Genel Kurulda, eski genel başkan Osman Aybers teknik elemanların birlikteliğinin dar, grupçu anlayışın ötesinde, yönetime yönelik siyasi "çizilğin" "aritmetik toplamı ile değil ancak ortak ilkelere ve bu ilkelere yansıdığı somut çalışma programları doğrultusunda sağlanabileceğini savundu. Seçimleri eski yönetim kurulunun tavsiye listesi farklı bir şekilde kazandı.

Yeni dönem TÜTED Yönetim Kurulu, Aykut Göker (Genel Başkan), Haluk Orkun (Genel Sekreter), Necdet Bulut, Günay Bolazar, Yiğit Saygın, Sami Gök ve Hamit Mengüş'ten oluşuyor.

Teknik Elemanlar Sendikası TEKSEN, sıkıyönetim döneminde memurların sendika kurma haklarının Anayasa değişikliği ile ortadan kaldırılmasından sonra kapatılmıştı. Yerine Tüm Teknik Elemanlar Derneği TÜTED kuruldu. Bugün TÜTED 150 bini aşkın teknik elemanın sendikalaşma mücadelesini verebilecek teh ölü.

TÜTED tüm teknik elemanların ekonomik mücadelesinin TEKSEN tipi bir sendika ile değil, mevcut işyerlerinde sendikalarda örgünlükte sürdürüleceğine inanıyor ve tabanını da doğrultuda örgütlüyor. Önerilen sendikalaşma biçimi, süreç içinde gelişimin gösterdiği doğru hakediyor. Öderek işçi sınıfı mücadelesinin yanında yer alan teknik elemanların ekonomik ve demokratik mücadeleleri işçi sınıfı sendikalarından geçiyor.

Örgütlenmesinin nicel ve nitel yükselmesi ile giderek ülke çapında etkinlik kazanan TÜTED bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesinde yerini alıyor. DİSK'in düzenlediği demokratik hak ve özgürlükler mitingü ve 1 Mayıs İşçi Dayanışma Günü gösterilerine etkin bir şekilde katılan TÜTED, 13 Mart faşist baskı ve uygulamaları protesto mitinginde de yerini aldı. Üç yıldır yapılan Teknik Eleman Kurultayları bu gelişimin önemli araçlarından biri oldu. Kurultaylar, teknik elemanların ekonomik, demokratik mücadelelerinde yeni boyutlar kazandırırken, sendikalaşma biçimini de belirledi. Geçtiğimiz günlerde yapılan 3. Teknik Eleman Kurultayları elde edilmesinde önemli katkıları olan örgütlenme, demokrasi ve demokratik kitle örgütü anlayışı ile teknik elemanların sinifsal yapısı gibi konulara açıklık getirdi. Çalışanlar Kurultayı önerisi ise tüm çalışanların ortak mücadelesinde ileri bir adımdır.

İstanbul, İzmir ve Ankara şubelerinin olağan ve olağanüstü kongrelerinden sonra TÜTED Genel Kurulu ayrı bir önem kazanmıştı. Kongrede eski yönetim kurulu, önümüzdeki dönem çalışmalarına ilişkin bir program önerisi sundu. Demokratik kitle örgütlerine bakiş açısı, teknik elemanların sinifsal yapısı, demokrasi anlayışı, somut örgütlenme ve sendikal hakların alınma mücadelesinden sunulan program önerisi ilgi gördü.

Kitle örgütlerinde ancak kitlelerin somut sorunlarından kaynaklanan ilerici programlar etrafında doğru ve kalıcı bir mücadele verilebileceği belirtiliyor. Program önerisinde, Kitle örgütlerindeki yanlış görüşler bölümünde ise, mücadele, yani salt ekonomik şartlar içinde hesaplamak isteyen reformist görüşlere, sosyalist mücadelenin siyasal örgüt aracıyla ile verileceği geçeceği benimsenmeyen kitle örgütlerinde iktidara yönelik çalışma anlayışını uygulamaya çalışan maceracı görüşlere ayrıca örgütün en etkin bir şekilde temsil edilmesini önleyen, birlikteliğin anlaşılmasını ters düşen grupçu, sektörel görüşlere eleştiri getiriliyor. Doğru çalışma tarzının tabanın somut taleplerinden kaynaklanarak, birlikteliğin sağlanması, mücadelenin nihai hedeflerinin gözden kaçırılmadığı ortak ilerici eylem programları çerçevesinde sağlanabileceği savunuluyor. Yanlış görüşlerle kitleler önünde etkin bir şekilde, eleştiri ve ikna yöntemi kullanılarak, mücadele etme gereği belirtiliyor.

TÜTED'in 3. Genel Kurulunda daha güçlü çıktığı bir gerçek. Yedi bin yitmiş beş üye sayısı ve otuzbeş şubesi ile toplumsal mücadeledeki bir yer tutuyor. Bu etkinlik gün geçtikçe artıyor.

Kongrenin sonuçları itibarıyla bir önemli yani da, toplumsal mücadelede yanlış görüşlerle savunulan ve inatla yanlışları uygulamaya çalışan grupların etkilerini giderek yitirmesi. Kuşkusuz bunda kitle örgütlerinde doğru mücadele veren kişi ve kadroların rolü büyük. Ancak unutulmaması gereken en önemli olgu ülkedeki genel siyasi mücadele. Yani işçi sınıfı mücadelesinin eriştiği düzey. Çalışanların birlikteliğini sağlamada, onları doğru ilkelere etrafında mücadeleye çekmede belirleyici etken bu. İşçi sınıfı ve mültefsiki emekçi sınıfların bağımsızlık, demokrasi, sosyalizm mücadelesi tüm engellemelere karşın geliştiren, güçleniyor.

AVRUPA'DA DEMOKRATİK BÜYÜK

İtalyan Komünist Partisi Genel Sekreteri Enrico Berlinguer, 22 Haziran sabahı Parti'nin Merkez Komitesi binasında gazetecilerle görüşti. Gazetecilerin sorulan "Bu durumu açmaz olarak nitelenebilir miyiz?", "Filen ikiye bölünmüş bir ülke nasıl yönetilebilir?", "Demokratik birlik hükümeti öneriniz sizce hala açıklığa götürücü bir olasılık mıdır?", "Hristiyan Demokratların konumu nasıl değerlendiriyorsunuz?", "Sosyalist Parti'nin donması sizce neye bağlıdır?" biçimindeydi.

AÇMAZ BUGÜN DOĞMADI

Gazetecilerle konuşması sırasında Berlinguer'in özellikle ve birkaç kez vurguladığı nokta, seçimlerin, İKP'nin ülkenin yenileşmesinin başlıca gücü olduğunu kanıtladığı biçimindeydi. Berlinguer şöyle dedi:

"Açmaz bugünün ya da dünyanın seçim sonuçlarının ürünü değildir. Açmazın nedeni, Komünist Partisi'ne karşı iktidar tekelciliğine dayanan politikadır. Bu politika başarısızlığa uğramıştır, asıl. Değişmenin zamanı gelmiştir. Bu değişim nasıl olabilir? Nasıl bir hükümet formülü bulunabilir? Diyorsunuz ki, Hristiyan Demokratlar kazandıktan başından sonra, komünistlerle işbirliği yapmaya hiç razı olmayacaklardır.

Size önce şunu söyleyeyim: Biz Hristiyan Demokratların öldüğü ve gömüldüğü kanısında olanlardan değiliz. Onu da dikkate almak gerektiğini her zaman belirttik, tapkı onun da bizi dikkate alması gerektiği gibi.

TOGLIATTI 1944'DE YENİ PARTİ' SLOGANINI BÖYLE AÇIKLIYORDU

"Yeni bir parti, herşeyden önce ve öz olarak, kendisini yalnızca seçimi ve propaganda ile sınırlandırmayan, ülkenin yaşamına olumlu ve yapıcı bir faaliyette katılan işçi sınıfı partisidir. Bu olumlu ve yapıcı faaliyet, işyeri ve köy hücresinden başlayarak Merkez Komitesi'ne, işçi sınıfını temsil etmek üzere hükümette gönderdiğimiz kişilere kadar uzanmalıdır. Dolayısıyla yeni partiden söz ederken, ulusal yaşamın sorunları karşısında işçi sınıfında meydana gelen köklü değişimi politikasında, her zamanki çalışmalarında ve örgütlenmesinde yansıtılabilecek partiye anlattığımız açıktır. İşçi sınıfı, geçmişte edindiği salt muhalefet ve eleştiri konumunu terk ederek, bugün tutarlı demokratik güçlerin safında, ülkenin kurtarılması ve demokratik rejimin kurulması mücadelesinde yönetici bir rol almaktadır."

"Hayır, Komünist Partisi'nin ulusal politikası ile sınıf politikası arasında hiç bir çelişki yoktur. İşçi sınıfı, kendi mücadelesini geliştirmesi sırasında, ulusal sorunların hiçbirini ihmal etmediği, bunların doğru çözümlerini önerilebildiği ve bu çözümler için mücadele ederken proletaryanın ulaşılmamış kesimlerinin de taleplerini benimseyebildiği ölçüde ve bu kesimler ulusun sağlıklı kesimleri olması koşuluyla, yalnızca bir eleştiri

NEDEN BEKLENİYOR?

"Üstelik hristiyan demokrasi homojen bir bütün değildir. Bir yanda Fanfani ve tutucular vardır; diğer yanda da Zaccagnini (Hristiyan Demokrat Partinin son kongresinde seçilen sol kanat genel sekreteri) ve demokrasiye, antifaşist anlayışa bağlı ve halktan gelen milyonlarca seçmen vardır. Ve Fanfani seçim sonuçlarını Zaccagnini'den çok farklı bir yönde yorumlamaktadır. Hangi eğilim ağır basar, göreceğiz. Hristiyan demokrasinin bugüne kadar iki kez yeniliğe uğradığını ve birçok durumda da ülke gerçeklerine boyun eğmek zorunda kaldığını unutmayalım. Komünistlerle her defasında işbirliğine karşı çıkmasına rağmen, çok sayıda bölgede, eyalet ve belediye diyalog ve anlaşmaya zorlanmadılar mı?"

"Biz önerimizi sürdürüyoruz. Her zaman olduğu gibi ancak bir demokratik koalisyon hükümetinin İtalya'yı çıkararak çıkarabileceği görüşündeyiz. Er veya geç gelececek yer de burasıdır. O halde neden bekleniyor?"

Berlinguer daha sonra da şu görüşleri belirtti:

"Biz hristiyan demokrasinin halktan bileşimini ne görmezlikten gelmek istiyoruz, ne de gelebiliriz. Fakat hristiyan demokrasi de bizim varlığımızı ve etkinliğimizi yok sayamaz, yok sayar gibi davranamaz. Komünistler ne hristiyan demokratların, ne sosyalistlerin, ne de küçük örgütlerin varlık haklarını inkâr etmiş değildir. Bu ülkede başlıca üç akım bulunuyor: katolik, komünist, sos-

"İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİNİN BAŞARISI, GERİCİLİĞE VE FAŞİZME KARŞI MUCADELE EDEN, İTALYA'NIN YENİLEŞMESİNDE, İTALYAN TOPLUMUNDA KÖKLÜ TOPLUMSAL VE EKONOMİK DÖNÜŞÜMLERDEN YANA OLAN ÜLKENİN TÜM İLERİYE VE DEMOKRATİK GÜÇLERİNİN BAŞARISIDIR. BU BAŞARI KİTAMIZIN BÜTÜN SOL VE DEMOKRATİK GÜÇLERİNİN BAŞARISIDIR."

(SBKP MERKEZ KOMİTESİNİN İKP'Nİ KUTLAMA MESAJI)

yalist. Oyları iki kupta toplanmasını biz sağlıyoruz ya da kıskırtmış değiliz. Bize göre İtalyan Sosyalist Partisi'nin oynayacağı önemli bir rol vardır. Cumhuriyetçi, Sosyal Demokrat ya da Liberal vb. partilerin de çoğulcu demokrasiye bir katkıda bulunabileceği kanısındayız."

"Avanti Popolo" (Türkçede "İleri İşçiler"), "Bella Ciao" ve "Enternasyonal" marşlarının Parti binası dışında ve çevre yollarda yapılan gösterilerden gelen sesleri arasında yapılan görüşmeler Berlinguer seçim sonuçları hakkındaki görüşlerini daha sonra şöyle açıkladı: "Durum hem basit, hem karmaşıktır. Ama çıkış yok değildir. Bu çıkışı ülkenin gerçeklerinden hareketle bulabiliriz ancak. Yoksa kullanılmaz hale gelecek formüllere, parti ayrıcalıklarına kalkıp kalmakla değil."

Bilindiği gibi seçimlerden sonra yapılan açıklamalarda Hristiyan Demokrat Parti yönetiminin Merkez-Sol bir koalisyon üzerinde durduğu, bu "kullanılmaz hale gelmiş formül"ün Bonn ve Washington çevrelerinde de olumlu karşılandığı

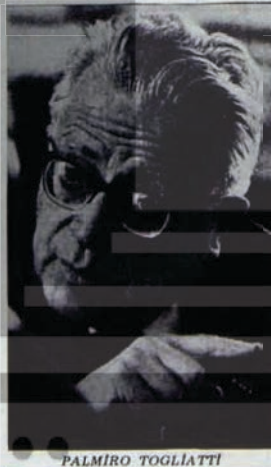
haberleri yayılmaya başlamıştır.

HİSTİYAN DEMOKRASİNİN DURUMU

Öte yandan Berlinguer ülkedeki 20 bölgenin hemen yansında komünist, sosyalist ve katoliklerin doğrudan ya da dolaylı olarak işbirliği içinde olduklarını hatırlattı. Ve şu soruyu sordu: "Yarınmadan yansında zorunluluk olarak kabul edilen bir gerçek neden ülke çapında uygulanamaz olsun?"

Parti yöneticileri yaptıkları açıklamalarda hristiyan demokrat oyların durumunu da şöyle değerlendirdiler:

"Hristiyan demokrat partinin durumunu koruması ve ilerlemesi, rezervlerinden, çevresindeki küçük partilerden aldığı ödünç sayesinde olmuştur. Bu rezervler ise nerdeyse tükenmek üzeredir. Resmî ya da gönüllü mütteliklerinin, sosyal-demokratların, liberalerin, cumhuriyetçilerin ve neo-faşistlerin ganimetine konmayı başarmıştır. Fakat gelecek sefere hangi kaynağa başvuracağı meçhuldür."

PALMIRO TOGLIATTI

değil aynı zamanda ulusal bir rehber rolünü de yerine getirir. Burjuvazinin, kendi egoizmi içinde kapanmış, ekonomik ve toplumsal tutuculuk ruhuyla hareket eden yönetici grupları, tüm yurttaşların çıkarlarını tatmin etmeyi başaramadığı ve emekçi ve üretken toplum kitlelerinden hergün daha çok kendini tecrit ettiği ölçüde, işçi sınıfı yönetici bir rol sahibi olur."

OTUZ YILLIK "MAL GOVERNO"

Otuz yıldır Hristiyan Demokratların egemenliğindeki iktidarların yönetiminde tekeli sermaye egemenliğini bu "politik tekel"le bütünleştiren İtalyan halkı, bu yönetim biçimini "höti yönetin" anlamına "mal governo" olarak nitelendiriyor. Otuz yıllık mal governo'nun bugünkü somut dokümanı şöyle:

İSSİZLİK: İtalyanca'da "dioccupati" sözcüğüyle nitelenen işsizlerin sayısı son bir buçuk yıldır büyük bir hızla artıyor. Resmî rakamlara göre İtalya'da 1.218.012 işsiz ve yaklaşık bir o kadar da yarı işsiz yaşıyor. Gerçekte ise İtalyan işçilerinin en az iki milyonunun da tam gün çalışmadığı biliniyor. Yarı milyon genç işsiz ve iki kez iş bulma çabasındadır. İstihdam edilmesi gereken işçilerin sayısı yaklaşık olarak 4 milyon.

FIYATLAR: İtalya'da perakende mal fiyatları Ocak 1976'da % 1, Şubat'ta % 1,7, Mart'ta % 2,1 ve Nisan ayında da % 3 oranında arttı. Bu trendin sürmesi halinde yıllık enflasyon oranının yüzde 20'yi bulması bekleniyor.

MALİYE: Bütçe açığı 1975 yılında yüzde 35 oranında yükselirken yarı yıllar yüzde 24 oranında kısıldı. 1976 yılı için ise 74.000 milyar liralik bir açık öngörüldü. Bu açık hacmi bütün kamu hizmetlerinin yürütümünde felce yol açıyor.

LİRET: İtalyan liri son beş ay içinde yüzde 27 oranında değer kaybetti.

DIŞ BORÇ: Yılın ilk dört ayında dış ödemeler dengesi açığı 2.128 milyar liralik (21 milyar TL) rekor düzeye ulaştı.

GÜÇLERİN ADIMI

MARCHAIS SEÇİM SONUÇLARINI
YORUMLADI:

"İTALYAN EMEKÇİLERİ VE DEMOKRATLARI KORKUTULAMAMIŞTIR."

Fransız Komünist Partisi Genel Sekreteri Georges Marchais 22 Haziran günü Fransız Televizyonu'na İtalya seçimlerini yorumladı. Televizyon muhabiri ile Marchais arasındaki görüşme şöyle geçti:

● İtalya seçimlerinin iki önemli olgusunu nasıl değerlendiriyorsunuz: İKP'nin tartışılmaz biçimdeki güçlü ilerlemesi ve çürümüş, itibarını yitirmiş diye nitelenen Hristiyan Demokrat Parti'nin gücünü açıkça koruması?

● İtalyan Komünist Partisi'nin başarısını çok önemli buluyorum ve bundan mutuyum. Parti'nin yerel seçimlerdekinden de fazla bir oran elde etmesi beklentilerimizin de ötesindedir.

Hristiyan Demokratlar ise 1972'deki oy oranları elde etmekte ve bu da özünde zaten kendisinden kaynaklanan merkezci ve neo-faşist oylardan gelir.

Bundan çıkarmamız gereken ders nedir? Bu seçimlerin İKP'nin önlemleriyle köklü düşüncü birliğini kanıtlamaktadır. İKP ülkeyi gücüsüzle, açmazla gökürenin ve dolayısıyla değiştirilmesi ge-

reken hristiyan demokrasinin politikası olduğu görüşünde olmuştur. Bu nedenle de, Komünist Partisi dahil bütün demokratik ve halkçı partilerin birliğine dayanan yeni bir politik yönetim önermektedir. İtalya'nın bunalımdan çıkarılması ancak böyle bir politikayla mümkündür. Seçmenler kardeş partimizin bu önerisini desteklemiştir. Seçimlerden çıkardığım temel ders budur.

● Hristiyan Demokratlara oy vermek istemeyen bütün İtalyanların sosyalistlere değil de komünistlere oy vermesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

● Unutmamak gerekir ki, Sosyalist Parti, çok kısa bir süre önce ülkeyi bunalıma sürükleyen koalisyon hükümetinin ortağı olmuştur.

Seçim kampanyası sırasında tutumumuz hiçbir zaman bütünüyle açıkça çıkmadığını da aklında tutmak gerekir.

Sosyalist Parti'nin başarısızlığının nedeninin bu olduğuna inanıyorum. Ayrıca eklemek isterim ki, gerek İtalya'da gerekse uluslararası plandaki yalan kampanyasına rağmen İtalyan emekçileri ve demokratları korkutulamamışlardır. Bu yüzden de ki içlerinden yüzde 35'e yakın bölümü Komünist Partisi'ne oy vermişlerdir ve böylece birlikte ve değişimden yana oy kullanmışlardır."

BERLINGUER SALI GECESI SAAT 21'DE ŞU AÇIKLAMAYI YAPTI:

"İlk sonuçlar göstermektedir ki 1972 yasama seçimlerine göre en büyük başarıyı gösteren parti İtalyan Komünist Partisi'dir. Partimiz herkes için olağanüstü gözükten 15 Haziran 1975 seçim sonuçlarını da geride bırakmıştır.

İlerlememiz Parlatmentonun bileşiminde sola doğru güçlü bir kaymanın oluşmasını sağlayacaktır.

Sandiktan çıkan siyasal durum, 15 Haziran seçimlerinin temel verisini, diğer bir deyişle "komünist sorunu"nun önemini çok daha fazla gözler önüne sermektedir.

Temelde, antikomünist tekelçiliğe dayanarak hükümet etmeye çalışılan dönem sona ermektedir.

Bizim açımızdan ise genel seçimlerin sonucu şudur: Seçmenler iktidarı sol'a ve yenileşmeden yana vermişlerdir. Bu yenileşmenin, köklü ve halk geleceğine dayanan bütün güçleri en geniş ölçüde biraraya getiren bir perspektif içinde gerçekleşmesi beklenmektedir."

Aynı gece İKP Genel Sekreteri Enrico Berlinguer Avrupa L Radyosunun muhabirinin bir sorusuna yanıtladı. Soru, "İtalya'daki iki büyük güç HD ile İKP arasındaki tarihsel uzlaşmanın gerçekleştirilmesinde güçlük çıkacak mı?" biçimindeydi. Berlinguer'in cevabı şöyle oldu:

"Neden sadece iki büyük güç? Sosyalist Parti de gücünü korumaktadır. İtalya'da üç büyük güç vardır: İKP, İSP ve HDP.. Ayrıca oylamadan küçülek çıkan fakat olumlu bir rol oynayabilecek başka güçler de vardır. Bizim stratejik çizimimiz, birlik çizgisi olmaya devam ediyor."

SOVYETLER BİRLİĞİ KOMÜNİST PARTİSİ MERKEZ KOMİTESİ İTALYAN KOMÜNİST PARTİSİNİ KUTLADI

20-21 Haziran tarihlerinde İtalya'da yapılan genel seçimlerde İtalyan Komünist Partisi'nin oylarında büyük bir artışın gerçekleşmesi üzerine, Sovyetler Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi İKP Merkez Komitesi'ne bir kutlama telgrafı gönderdi. SBKP Merkez Komitesi'nin kutlama mesajında şöyle dendi:

"Partiniz İtalyan seçimlerinin oylarının üçte birinden fazlasını elde ederek, ülkenin öndeki sorunların kendisi olmadan çözülmesine olanak olmayan etkin güç olarak kendisi otorite ve etkiyi bir kere daha göstermiştir.

İtalyan Komünist Partisi'nin başarısı, gericiğe ve faşizme karşı mücadele eden, İtalya'nın yenileşmesinden, İtalyan toplumunda köklü toplumsal ve ekonomik dönüşümlerden yana olan ülkenin tüm ilerici ve demokratik güçlerinin başarısıdır. Bu başarı kıtımızın bütün sol ve demokratik güçlerinin başarısıdır."

NOVOSTI AJANSI, BERLINGUER'LE İLGİLİ OLARAK KENDİSİNE MAL EDİLMEK İSTENEN YAYINI YALANLADI

Fransa'daki "Le Monde" ve "Le Figaro" gazeteleri, İtalyan seçimlerin de oy verme işleminin devam ettiği 21 Haziran Pazartesi günü yayınladıkları bir "haberde", seçimlerden önce İtalya'da piyasaya çıkarılan ve İKP hakkında da gerçeğe aykırı bilgilerle dolu bir broşürün içeriğini açıkladılar. Adalet Partisi'nin yarı resmi yayın organı gazetesinin de iki gün sonraki sayısında imzası bir makedale hemen yer alıveren bu broşür haberi, broşürün maledilmek istendiği Sovyet Novosti Haber Ajansı tarafından yalanlandı.

Söz konusu broşür, "Halkın Davası Ügruna Çarpışanlar" başlıklı, "Novosti Ajansı Yayınevi Moskova 1976" biçiminde bir ibare taşıyan ve arkasında da "5 kopek" fiyatı bütünlük bir kitapçıktı.

Ve broşürde şu sözler yer alıyordu: "İtiller savaşının sonundan bu yana İtalyan Komünist Partisi ilk kez kendi yöneticilerini en yüksek hükümet mevkilerine sokabilecek ölçüde o; toplama, ve böylece de bu stratejik ülkede sosyalizmin kesin zaferine doğru İtalyan telcelci kapitalizmini kesin olarak yıkmaya başlama zamanını taşı maktadır."

Sahte broşürde daha sonra İtalyan komünistlerinin NATO'dan çıkmayı düşündükleri iddia ediliyor ve şöyle sözler rastlanıyordu:

"Sınıf düşmanının elinden kitle haberleşme ve propaganda araçlarını zorla almak gerekmektedir."

İKP'nin günlük yayın organı Unita tarafından "İKP'nin seçimsel planda yıpratmak amacıyla piyasaya sokulan kaba bir sahtekârlık" olarak nitelenen bu yayın hakkında Novosti Haber Ajansı da şu resmi açıklamayı yaptı:

"İtalya'da bir dolap çevrilmek isteniyor. İKP Genel Sekreteri Enrico Berlinguer'le ilgili bir broşür var ortada. Broşürün dış görünüşü Novosti Haber Ajansı tarafından busıldığı izlenimini vermektedir. Bu sahtekârlığı yapanlar kimdir? Aslında, Pinocchet'ye balta uzatanlarla bunlar aynı ellerdir. İdeolojik yitkilikte uzmanlaşmış bu "anonim" sahtekârlar "Novosti" adını ilk defa kullanıyorlar..."

İtalyan seçimlerini şaşırtmak, SBKP ile İKP arasındaki ilişkilere gölge düşürmek amacıyla taşıyan bu sahtekârlığın gerçek yapımcılarını tanımak isteyenler şu soruyu soru-ular: Bu sahtekârlık kimin ekmeğine yağ sürüyor?"

ÇELTEK'TE «ÇATIŞAN İŞÇİLER» DEĞİL SALDIRAN SERMAYE VAR

ÇATIŞMANIN NEDENİ BÖLGEÇİLİK DEĞİL

Yeni Çeltek'teki çatışmanın nedeni bölgeçilik mi?

Kısa bir süre önce YORUYUŞ'te yer alan "Yeni Çeltek'te İşçi Köylü Elele" yazısını okuyanlar, önceki hafta sonunda bu madene meydana gelen olayı, gazetelerden "Çeltek'te İşçiler Çatıştı" başlığı altında okuduklarında herhalde çok şaşırılmışlardır.

Daha onbeş gün öncesine değin sadece kendi aralarında değil, çevre köylülere ve devrimcilerle tek bir yürek ve bilek halinde işverene karşı direnen, direnirken de işçi sınıfı mücadelesinin en güzel örneklerini veren bu insanlar nasıl olmuştu da çatışmışlardı. Hem de "bölgeçilik" yüzünden...

Çatışmanın altında yatan neden la-bii ki basında yazıldığı gibi bölgeçilik değildi. Neden, işçilerin yaptığı yeni toplu iş sözleşmesi ile çıkarları bozulmaların işçilere yönelttiği saldırıydı. Baş kişinin ölümüyle sonuçlanan olayları kavramak için biraz gerilere gitmekte ve bazı "sendikacı"larla, bazı "işçi"leri tanıtmakta yarar var...

Mehmet Yılmaz Satışoğlu, yöredeki işçiler tarafından iyi bilinen bir isim. Hele son olaylardan sonra da unutulması artık mümkün değil.

Satışoğlu bir sendikacı. Yaptığı toplu iş sözleşmeleri Yeni Çeltek'teki işçileri yıllar yılı işverene peşkeş çeken bir sendikacı.

Satışoğlu aynı zamanda madene çalışan bir "işçi". Ancak diğer işçilerle

ortak hiçbir yanı yok. Bir yandan işçiyi satmak için toplu sözleşme masalğında işverenle "paslaşmalar" yaparken, öte yandan da kömür ticaretinin "karaborsa" yönüyle işgal etmekte... Altı tane MAN kamyonu var bu işçinin! Bunlarla ocaktan ucuza aldığı kömürleri dışardan karaborsa fiyatla satıp az zamaında, az zahmetle çok kazanan bir özetteşebbüs erbabi.

Satışoğlu'nun sendikal çalışmaları sayesinde (!) işçiler yıllar yılı bir lokma bir hırkaya "fit olmuştular". Onun yaptığı toplu sözleşmeye karşı koymak kimin haddine? Akibet ya işten atılmak, ya da madenin yanından geçip giden dereye, yol üzerindeki köprüden bırakılmak...

Satışoğlu, bu işleri, daha doğrusu bu zorbalıkları, madene çıkarış görü-

nen "işçi"leriyle görmüş yıllar yılı.

Bu kişinin sömürdüklerinin arasında işçilerden sonra ikinci sırayı köylüler alıyor. Kendilerine ocaktan kömür alma sırası yıllardır bir kez nasip olmayan köylüler, Satışoğlu'nun insafına sığınıyorlar.

Satışoğlu'nun altı kamyonunun, madenin sıra beklemeden kömür almasında, Ocağın işletme inidülerinin pa-yını unutmamak gerek. Eh onlar da Satışoğlu'na gösterdikleri kolaylığın "münasip" karşılığını almışlar. Yöredeki ikili koalisyon geçen yıla kadar tatlı tatlı sürüp gitmiş.

SATIŞOĞLU'NUN SÖMÜRÜ ÇARKINA ÇOMAK SOKULUYOR

1975 yılında kurulan Yeraltı ve Yer üstü Maden İş Sendikası Yeni Çeltek'te

TÜRKAY KİBRİT FABRİKASI GREVİNİN 100. GÜNÜ

İşçi sınıfı hareketi içinde başlı başına bir yeri olan İstinye deresi içinde 8 Mart 1976 günü greve başlayan Türkay Kibrit Fabrikası işçileri geçtiğimiz salı günü grevlerinin 100. gününü kutladılar. Grev yasasının çıkmasında büyük etkisi olan Kavel Grevi de gene bu dere içinde yapılmıştı.

SINIF DAYANIŞMASI

Greve başladıklarından bugüne dek tüm çevre fabrikalarından sürekli destek gören Türkay Kibrit Fabrikası işçileri grevlerinin 100. gününde de sanki greve başladıkları ilk günmüş gibi heyecanlı, neşeliydiler. Kavel, Bebiçot, Beldesan, Termoteknik... işçilerinin katıldıkları kutlama günü, diğer ortaklaşa düzenledikleri şenlik ve eğlentiler gibi gene işçilerin dayanışma ve birliğini pekiştiren bir nitelikte oldu. Grevin başladığından bugüne değin her cumartesi çevre fabrikalardan da işçilerin katılmasıyla grev yerinde düzenlenen eğlentiler de ayrı bir güç kaynağı oldu bugüne dek işçilere.

BAŞTEMSİLCİ KONUŞUYOR

Grevin 100. gününü kutlamak için yapılan törenler sırasında kendisi ile görüştiğimiz işyeri baştemsilcisi Yaşar Beşiktaş sorularımızı şöyle cevaplandırdı:

● İşyeri ve sermayesi hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

● Fabrika bundan 20 yıl evvel 1956 da 2 milyon TL sermaye ile anonim şirket olarak kurulmuştur. Ortakları Koç Holding, Koç ailesi, Fazıl Zübü, (Başlangıçta şirket müdürü olarak girmiş ve bugün İstanbul Sanayi Odası 2. Başkanı) Bedrettin Tümay (Kuruluşta beri genel müdürlük yapıyor) ve şu anda tensikat nedeniyle Koç Holding 12 milyon lira koymuş ve % 80 hisse senedi sahibi olmuştur.

● Grev nedenleri ve nasıl başladığı hakkında bilgi verir misiniz?

● Fabrikanın geçmesini baktığımızda 1966'da 2 milyon sermaye ile bir kaç yıl sonra da kendini amorti edecek % 100 kâr dağıttığını ve şirkete müdür

olarak giren şahsın bu şirket sayesinde Türkiye'nin sayılı patronları arasına girdiğini görüyoruz. Sermaye sahiplerinin üç yıl öncesine kadar fabrikadan Koç Holding'in altın şirketi olarak söz ettiriyor duyuyoruz.

Kapitalist sistemde teknolojik gelişme sonucunda işverenler üç yıl önce 720 kişiyle yaptırıldıkları üretimini bugün 227 işçiyi yaptırarak 493 işçiyi çeşitli dönemlerde işten çıkardılar. Hatta 112 kişilik bir grup, uzlaşma kurululuğun görüşmelerinin bittiği gün işten çıkarıldılar. Bütün bu operasyonlara, bundan önce yapılan toplu iş sözleşmesinin üç yıl olmasına, o toplu sözleşme dönemi içerisinde devalüasyon yapılmasına ve fabrikanın tensikatları yaparak 227 kişi ile 720 kişinin yaptığı üretimi yapmasına rağmen, toplu iş sözleşmesine sendikacı ve temsilciler olarak iyi niyetle başladık. İşveren birinci, ikinci görüşmelerde "haftada iki kez toplantı bu işi bir an önce bitirelim" dedi. Üçüncü görüşmeye gelince "Fabrikayı kapatıyoruz, gelin ödeme şartlarını görüşelim" deyip çıktı. Sendikamız ise "kapayamazsın! Eğer böyle bir şey yaparsan saptan-

mış gerekli formaliteyi tamamlar yapar-sın" cevabına karşılık "bölününün tutmadığını anlayan işveren 4. toplantıda "1. sene nefes payı verirsiniz, 2. sene için bir miktar zam düşünebiliriz" diyerek toplu iş sözleşmesi görüşmesini normal bir görüşmeden çıkarıp artli-tahditli bir görünüme soktu.

Söylediklerimden de anlaşılacağı gibi bir netice alınmadı ve uzlaşma kurulundan da bir karar çıkmadı. Ve yasal hakkımız olan grev kararı alındı. 17.2.1976 günü grev kararı alındı. 17.2.1976 günü kanunen greve çıkılması gerekirken, özel görüşmelerde bir anlaşma olur ümidi ile üç seneden beri hem büyük maddi sıkıntılar çekmiş olmamız, hem de tensikatlar nedeniyle hergün yarınımızdan endişeli bir vaziyette beklememiz, işverenin uzlaşmaz tutumu karşısında greve çıkmamız gerektirdi.

28 gün sonra 8.3.1976 günü grev başladı. Bu grev işyerinin kuruluşundan beri yapılan ilk grevdir.

● Grev hakkında bilgi...

● Grev bugün 100. gününü doldur-

masına rağmen ilk başladığımız günkü gibi azim ve kararlılıkla yürütülmektedir. Grevimiz işçilerin lehine gelişiyor. İşçi devamlı eğitiliyor. Bu yüzden "Her grev bir okuldur" sözünün doğruluğu kanıtlanıyor. Sendikamız Türkiye'deki sendikaların grev anında ödediğinin üzerinde bir miktar ödemektedir. Ekonomik sıkıntı da çekmemekteyiz. Bu da grevin başarıyla yürütülmesinin nedenlerinden biridir. Grevin başarıyla yürütülmesinin bir diğer nedeni, civar fabrikalardaki işçi kardeşlerimizin bizleri desteklemiş olmalarıdır. Grevin önemli bir yanı da alınacak hakların sadece kendilerini değil, örnek olması bakımından bütün işçileri de ilgilendirmesindedir. Sabahları saat 9'da bütün arkadaşlarımız işbaşı yaparcasına grev yerinde oluyorlar. Nöbetlerini zevkle ve yarış edercesine tutuyorlar. Hafta ortasında çarşamba günü bir gruba, perşembe günü bir gruba izin katlandııyoruz. Bir de pazarları genel tatil yapıyoruz. Böylece her işçi haftada iki gün tatil yapmış oluyor. Diğer günler herkes saat 9'dan 17.30'a kadar grev yerinde oluyorlar ve öğlenleri de iki saat yemek paydosu yapıyor.

LÜBNAN'DA KOMÜNİSTLER SURIYE'Yİ ELEŞTİRİYOR

LÜBNAN KOMÜNİST PARTİSİ GENEL SEKRETERİ, SURIYE YÖNETİCİLERİNİ, EMPERYALİST KOMPLONUN ARACI OLMAK VE TAVİZ VE UZLAŞMALARLA BU KOMPLONUN SUC ORTAĞI HALİNE GELMEKLE ÇABALADI.

Lübnan Komünist Partisi Genel Sekreteri Nicolas Chaoui, dünyadaki bütün komünist partilere gönderdiği bir çağrıda, Suriye müdahalesinin durdurulmasını istedi. Chaoui çağrısında "Lübnan'a karşı düzenlenen komplonun amacı, tüm bölgedeki olayların akışını emperyalist ve gerici güçlerin çıkarları doğrultusuna çevirmektir." dedi.

BAŞARISIZ KALAN ÇABALAR

Chaoui'nin çağrısında şu görüşler belirtildi:

"Suriye silahlı birlikleri bir süreden beri Lübnan'ı işgal etmekte ve Filistin'li göçmen kamplarında olduğu gibi kent ve köylerdeki meskun mahalleleri de yakıp yıkmaktadır. Kadın, çocuk, yaşlı sivil kurbanların sayısı binlerce. Müdahaleye kadar çatışmalardan korunmuş birçok mahalle ve bölge işgal edilmiş ve yakılıp yıkılmıştır. Lübnan ilerici güçlerinin safındaki bölge ve topluluklara karşı uygulanan yiyecek abukası bütün bölgeleri ve özellikle başkent Beyrut'u aç bırakmayı hedef almaktadır."

"Bununla birlikte, Lübnan'ın ilerici güçler ve Filistin devrimi komutanlığı, Lübnan'daki durumu, gericiliğin ve emperyalizmin Lübnan'a ve Filistin davasına karşı düzenledikleri komployu Suriye yöneticilerine teşhir için bıkıp usanmadan ellerinden geleni yapmıştır. Şam yöneticileri ile bir anlaşmaya varmak; Lübnan bunalımına son verecek ve Suriye ile ilişkilerin askeri çatışma olasılığını taşıyan biçimde bozulmasını önleyecek ortak bir tutumda birleşmek

için hiçbir çabayı esirgemiştir. Ne var ki bu çabalar, başanya ulaşmak bir yana, Suriye yöneticilerinin, Lübnan demokratik güçlerinin özelemlerine ve Filistin direnişinin çıkarlarına taban tabana zıt bir politikayı sürdürme kararlılığına çarparak geri dönmüştür..."

SUC ORTAĞI

"Böylece Suriye yöneticileri; paz americana'nın kabul ettirilmesinin ve Filistin davasının kesin olarak dağıtılmasının önündeki en büyük engel olan Filistin direnişini ve Lübnan ilerici ve yurtsaver hareketini ortadan kaldırma ya da en azından zayıflatma amacındaki emperyalist komplonun aracı biçiminde ortaya çıkmaktadırlar; taviz ve uzlaşmalarla bu komplonun suç ortağı haline gelmektedir."

"Amerikan projisinin hedefi, Filistin halkının ve direniş örgütlerinin on yıllık mücadele kazanımlarını silip süpürerek Filistin hareketinin bağımsız varlığına son vermek; Eylül kasabı kral Hüseyin'le sözde uyuşma perdesi altında, Filistin halkını, ona defalarca ihanet etmiş olan gerici Arap yöneticilerinin vasıllığı altına sokmaktır."

SURIYE'NİN KAMPANYASI

"Saldırganlıklarını örtbas etmek isteyen Suriye yöneticileri, dünya demokratik kamuoyunu yanıltmak amacı ile en ölçüsüz demagojiye de başvurarak, geniş bir kafa bulandırma ve yalan istih-

barat kampanyası örgütlemişlerdir. Kendilerini, talihsiz bir kardeş ülkeye yardımsever elini uzatan, ölçüyü kaçıran anarşiye son vermekten başka kaygısı olmayan, sadece Lübnan'ın iç savaşın dehşetinden kurtarna ve birliğini koruma gibi insancıl bir duyguyla hareket eden, fedakâr bir dost gibi görnektediler."

"Oysa Şam yöneticilerinin iddialarının tersine, Suriye'nin askeri müdahalesi, soruna bütünüyle Lübnan çerçevesi içinde bir çözüm bulma olanaklarına ciddi bir darbe indirmiştir."

EMPERYALİZMİN ONAYI

Suriye yöneticileri Amerikan emperyalizminin ve Atlantik çevrelerinin, özellikle Ciscard d'Estaing Fransız'nın örtülü onayından ve İsrail'in hayrîhah ve suç ortağı sessizliğinden emin olarak aynı zamanda bir Arap kılıfına da başvurmak zorunda kalmışlardır. Lübnan ve Filistin halklarının işgale karşı dış ve kahramanca direniş, emperyalist planı gizlice ve gürlütkü koparmadan uygulama girişimini başarısızlığa uğratmıştır. Buna karşılık, Arap kamuoyunun ve Lübnan ve Filistin halklarının direnişini baskısıyla alınmış olan Arap Birliği kararlarının, ne kadar yetersiz ve geç de olsa, uygulanmaması yönünde Riyad-

Kahire mihverince yönetilen girişimler mevcuttur."

GEÇERLİ TEK ÇÖZÜM

"Bizler, geçerli tek çözümün, ancak her türlü yabancı müdahalenin dışında, güvenliğin ve iç barışın kurulmasını amaçlayan siyasal bir mutabakata dayalı, bütünüyle Lübnan'ın çerçevesi içinde kalan bir çözüm olduğunu sürekli olarak belirttik. Lübnan'da savaştan sonra biraraya getirecek bir yuvarkak masaya gidilmesinden ve askeri çatışmanın yerini siyasal tartışmanın almasından yana olduk. Yabancı müdahale, hele askeri saldırı biçimini aldığı takdirde, sadece bu gelişmeye engel olacak ve kalıcı bir çözüm bulma olanaklarını azaltacaktır. Suriye'li kardeşlerimizle savaşmak istemiyoruz. Fakat Suriye işgali, bizleri, bağımsızlığımızı ve egemenliğimizi savunma ve Filistin direnişini savunma zorunluluğu içinde bırakmıştır."

Lübnan Komünist Partisi Genel Sekreteri Nicolas Chaoui çağrısını şöyle tamamladı:

"Durumun ağırlığı, kararı ve zaman kaybetmeden bir tavır alınmasını gerektirmektedir. Bize ve mücadeleden bütün halklara karşı olan tutumunuza bilecek, bu çağrımızın sizin onayınıza da bulacağını ve somut aktif dayanışma faaliyetleriyle somutlaşacağına inanıyoruz."

NİHAET ERİM URUGUAY'DA

Bu ayın başında Uruguay'daki generaller, devlet başkanı Juan Maria Bordaberry'yi "kansız bir darbe" ile devirerek yerine 80 yaşındaki hukuk profesörü Alberto Demichelli'yi getirmişlerdir.

Prof. Demichelli, ülkede kapatılan siyasal partilerin üç yıl içinde sınırlı olarak faaliyete geçebileceklerini, ancak demokrasinin koşullarının eksiksiz olarak uygulanmasına 1984 yılından önce başlanamayacağını belirterek "görev"ine başlamıştır.

Uruguay'da yeni bir anayasa hazırlanmak üzere. Bunun üç yıl içinde biteceği haber verilmiştir.

Prof. Erim de 1978 yılına kadar iktidarda kalarak "reform"lar yapacağından söz ediyordu. Selefî Demirel kansız bir "tampon darbe" ile devrilerle gitmişti. 1961 Anayasasının Türkiye halkı için çok lüks olduğundan bahisle, Anayasa "budanarak" iki yıl içinde kuşa çevrildi.

1971 yılında Türkiye'de demokrasi "buzdolabına" kondu, buhran donduruldu.

1976 yılında faşist generaller çetesi Amerikan emperyalistlerinin güdümünde Uruguay'da demokrasiyi buzdolabına koymakla meşgul.

1984 yılına kadar "demokrasi yok"muş! Şili'nin başındaki Amerikan Pinokyoşu Pinochet maskarası da "20 yıl daha demokrasiye dönüş yok" diyor!

Türkiye'de de bir takım çevreler 1978 yılına kadar 12 Mart rejimini sürdürüp halkın devrimci birliğini yoketmeyi amaçlıyorlardı. 12 Mart döneminde solu ezmekten söz edenler, 12 Mart'ın aşıldığı 1973 yılında solun ezilmek şöyle dursun yaygınlaştığını, işçi sınıfımız başta olmak üzere tüm emekçi halkımızın daha bilinçlenip daha keskinleştiğini hayret ve panik içinde gördüler.

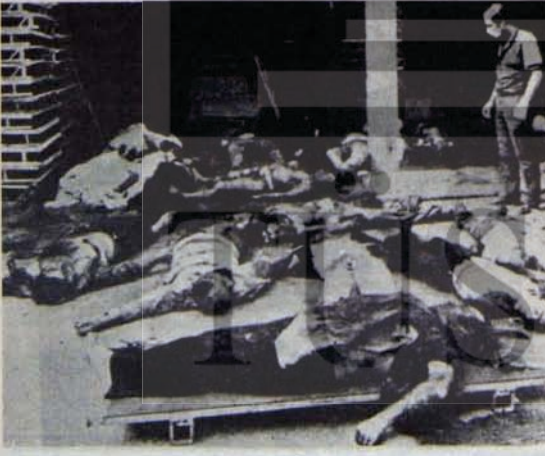
Uruguay ülkesinde 1930 ve 1950 yıllarındaki dünya futbol şampiyonlukları gibi "yaygın uyuşturma ve uyutma ilaçları" bitince 1972 yılında eski bir toprak ağası olan Bordaberry, meclisi dağıtarak faşist bir diktatörlük kurmuştu. Şimdi Bordaberry'nin aşındığını gören Amerikancı faşist generaller çetesi onun yerine uysal bir ihtiyarı getirdiler.

Uruguay halkının devrimci savaşı Türkiye ilerilerini, devrimcilerini de yakından ilgilendirir. 1971 yılının Prof. Erim'i, şimdi Alberto Demichelli ismiyle Uruguay'da rejim endam eylemiş, özgürlüklere şal örtmekle, buhranı dondurup demokratik rejimi aşkıda tutmakla uğraşmaktadır.

Muhalefete karşı devlet darbeleri taktiklerinin uygulandığı Filipinler, 1967 Yunanistan'ı, Latin Amerika devletleri gibi ülkelerde halk düşmanı faşist rejimler sallanmaktadır. Halkın devrimci mücadelesi faşist dikta rejimlerini mutlaka yıkacaktır.

1971 Prof. Erim'inin 1978 yılına kadar rejimi "Tanzim" için işbaşında kalması ne kadar olanaksız idi ise, 1976 yılında Uruguay'ın Prof. Demichelli'sinin de 1984'lere kadar demokrasiye paydos ettirmesi o kadar olanaksızdır.

Amerikancı kukla rejimler, iskambil kâğıdı gibi devrimde, sosyalist ülkelerle dünya kapitalist ülkelerinin işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş savaşlarının gücü, dünya emperyalist sistemini sarsmaktadır. 20. yüzyıl, tüm dünya halklarının gerçek kurtuluşuna, sınıfsız - sömürsüz bir dünyanın kuruluşuna tanık olacaktır.

SORUMLU KİM?

BATI ALMANYA-TÜRKİYE İLİŞKİLERİ

VEDAT AÇAR

Batı Almanya eski başbakanı Willy Brandt, Nisan 1976 ortalarında Türkiye'ye geldi. Ülkemizde kaldığı süre içinde bir kısım burjuva basını, SPD liderini sempatik gösterecek fotoğraflar yayınladı. Willy Brandt'ın CHP lideri Bülent Ecevit ile görüşmeler yapmak üzere geldiği ve MC iktidarının başbakanı Süleyman Demirel ile görüşmek istemediği de çıktı. Nedenler üzerinde durulmadan verilmiş haberler, aslında uzun süredir yapılagelmekte olan çalışmaların aksettirinceydi. Fakat iktidarın basın üzerindeki etkinliği ve baskısı, konunun burjuva basınında tartışılmasını, açıklığa kavuşmasını engelledi. Willy Brandt'ın Almanya'ya dönüşünden sonra, MHP'nin bu ülkedeki faşist faaliyetleri ile ilgili olarak basında çıkan haberler de yoğunlaştı. Bütün bu haberler MC İktidarını sarsıcı nitelikteydi. Buna rağmen basında yer aldı, yer almakta. Konunun nedenlerini anlayabilmek için Almanya'nın durumunu göz önünde tutmak ve Almanya'nın son yıllarda izlediği ekonomi-politikayı genel hatları ile bilmek gerekiyor.

PETROL DOLARLARI NEREYE AKIYOR?

Emperyalist-Kapitalist sistemin içinde bulunduğu ekonomik krizin yoğun olduğu 1974 yıllarında, B.Alman ekonomisi, büyüme hızı düşmesine rağmen gelişmesini sürdürdü. Uluslararası tekelilerin oldukça etkin olduğu bu ülkede, ekonomik yapının diğer Avrupa ülkelerindekilere kıyasla daha sağlam olması, bu kısıtlı gelişmeyi sağladı. Uluslararası petrol şirketleri, petrol fiyatlarının artmasında birinci derecede rol oynamış, fakat fiyat artışı, petrol üreten ülkelerde de, şu veya bu şekilde dolarlarının birikimine de neden olmuştu.

Almanya, yapısının, diğer ülkelere göre daha güven verici oluşu dolayısıyla, petrol dolarlarının en çok aktığı üç ülkeden biri oldu. Petrol dolarları, hem yeni yatırımlar için olanak sağlamış oldu, hem de B.Alman sanayiine, üretilen dolarları gönderenler için ilk alım yeri, elbetteki dolarların bulunduğu ülkede olacaktı. Almanya, ayrıca çok sayıda (üç milyon) yabancı işçi çalıştıran bir ülke durumundadır. Yabancı işçilerin geldikleri ülkelerde enflasyon oranı yüksek olduğu için, işçiler, paralarını B.Alman bankalarına yatırır. Ülkelerine dönenler, elleri, dayanıklı tüketim malları ile dolu olarak gelirler. Bu durum da B.Almanya için finansman kaynağı ve pazar demektir. 1974 yılında bile gelişmesini sürdürülmesinin ana nedenleri, petrol dolarları ve yabancı işçilerdir.

SORUNLAR DOĞUYOR

Ancak biriken petrol dolarları, hammadde sıkıntısı, işgücü ve pazar sorunları içine geçmiş olarak B.Alman ekonomisinde bunalıma yaratıyor. Bunun için B.Alman hükümeti, kapsamı geniş bir dizi girişimlerde bulundu. Alman Kalkınma Politikası olarak ortaya çıkan ve 25 maddelik tez ile programlaştırılan bu girişimlerin amacı, bu sorunların çözümüne yöneliktir.

Yardım adı altında yürütülen Alman sermaye ihracı, biriken petrol dolarlarının ve işçi dövizlerinin kullanılmasını için bir zorunluluk. Bu zorunluluğu doğuran nedenler, yine hammadde sıkıntısı, işgücü ve pazar sorunları ile dünya'nın değişen genel politik-ekonomik ve askeri durumu. Sermaye ihracı hem B.Alman burjuvazisi hem de uluslararası burjuvazi için daha çok kâr demek. Ve şirket kârlarının sürekliliğinin güvence altına alınması demek.

B.Alman sermaye ihracının %40'ı, değişik kıtalardaki 33 ülkeye yapılacak. En yoksul "Gelişmekte olan ülkelere". Bu sermaye yardımı, %0.75 faizle ve 50 yıl süreli olacak. B.Alman Kalkınma Politikası, böylece bu en yoksul 33 ülkeden yapılmakta olan hammadde ithalâtını güvence altına almayı amaçlıyor.

B.Alman sermaye yardımının geri kalan %60'ı, ekonomisi daha güçlü ülkelere yapılacak. "Üçlü Kooperasyon" olarak ortaya konan öneri, endüstri ülkelerinin (B.Almanya, vb. gibi) teknoloji-petrol dolarları-Gelişmekte olan ülkelerin işgücü potansiyeli şeklinde formüle edilmiştir. Kaç ülkeye, hangi ülkelere, ne kadar yatırım yapılacağı henüz basına açıklanmadı. Ama Türkiye, enine boyuna üzerinde tartışılan ülkelerin başında geliyor.

TÜRKİYE'NİN YERİ

Türkiye, "Üçlü Kooperasyon"da, yatırım yapılacak ülke olarak, işgücü talebini karşılayabilecek durumda. Çalışabilir nüfusunun ancak %10 12'si, imalat sanayinde çalışıyor. Bu durumda, sayı olarak, 1-2 milyonluk hazır işgücü var. Eğitilmiş işgücü yeterli ölçüde. Bunun yanında Türkiye, sanayi için gerekli hammaddeleri olan bir ülke. Altiyapı tesisleri-Ulaşım Haberleşme, Enerji sistemleri- yapılacak yeni yatırımlarla kısa sürede yeterli duruma getirilebilecek düzeyde. Orta Doğu, Yakın Doğu, Güney

"ŞANSOLYERİNİN PLANLARI..."

Avrupa ve sosyal ülkelere göre konumu uygun. Hammadde ve Enerji temininde ve pazarlamada, uşım ve zaman sorunları büyük ölçüde ortadan kaldırılmış olacak. Yapılacak yatırımların kârlılığını sağlayan bu özellikleri yanında Türkiye, Orta Doğu ve Akdeniz ülkeleri için, genel politik açıdan üzerinde titizlikle durulan bir ülke. Emperyalist-Kapitalist sisteme bağlı sağlam bir yapıda bir güvence de sağlanmış olacak. Bütün bunlara ek olarak, Türkiye'den gelen işçilerin B.Alman bankalarında birikmiş 60 milyar TL tutarında parası var.

B.Alman Hükümeti, Ortak Pazar içinde bu üçlü kooperasyonu oluşturma görevini üstleniyor. Öncelikle Türkiye'nin iç ve dış politik sorunları açısından değerlendirmeler yapıyor. Dış politikada Yunanistan-Kıbrıs-Türkiye sirtüşmesini ortadan kaldırmak gerek. Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil'in yürüttüğü çalışmalar, özellikle Türkiye'de toplanan İslâm Konferansı ile de pekiştirilmeye başlandı.

SOSYAL DEMOKRASİNİN YERİ

İç politikada MC hükümeti, kalkınma politikasının sürekliliğini sağlayabilecek güveni vermiyor. Yapısı gereği, kapkaççı burjuvaziye tanıdığı imkânlar, gözlerden ırak değil. Uyguladığı ekonomi-politika günlük tedbirlerle ve "İktidar elden gidiyor" temeline oturuyor. MC Hükümetinin ideolojik tabanı, artık kendi durumunu korumaya bile yetmiyor. Kaldı ki "Üçlü Kooperasyon", yeni sorunlar doğuracak. Böyle bir durum; hammadde, enerji, işgücü, pazar yani kâr dağılımının yeniden ve büyük ölçüde tanzimini gerektiriyor. Bu yeniden dağılımın ideolojik tabanının sosyal demokrasi olabileceği düşünülüyor. Burada karşılaşılabilecek en büyük problem, işçi ücretleri konusunda ortaya çıkıyor.

Yabancı sermaye yatırımları işgücü istihdam edecek. Bu durum küçük ve orta burjuvaziye ve düşük ücretli işçi çalıştıran büyük burjuvaziye küçük-tekiler doğuruyor. B.Alman Kalkınma Politikası, işçi ücretlerinde artışı önlemek ve tarımda "kendi kendine yeterliliği" sağlamak amacıyla, bu sektörde kapitalist üretim ilişkilerini geliştinmeyi öngörmekte. Tarımda kapitalist üretim ilişkilerinin gelişmesi işgücü arzını artıracak. Böylece özellikle küçük ve orta burjuvaziye doğacak tepkiler kısmen önlenmiş olacak.

MC Hükümeti, Ortak Pazar ve B.Almanya konusunda, Anadolu burjuvazisinin ve Sabancı Grubunun bu kuşkuşlarından yararlanıyor ve iktidarını sürdürüyor. İthalât-İhracat farkından doğan dış ticaret açığı, işçi dövizleri ve görünmeyen gelirler ile kapatılmaya çalışılıyor. Bu kararların hallinde, yerli ve yabancı sermaye çevrelerine verecek ödülleri artık bulamayacak. B.Alman Hükümeti ise Türkiye'de yapılacak uzun vadeli girişimler için gerekli hazırlıkları sürdürüyor.

SAVAŞ OKULUNDAN SAVAŞA ...

İstanbul Topkapı'da kurulu Topkapı Şişe-Cam Sanayii, 15 Haziran Salı akşamı saat 23'den itibaren greve başladı. Bu grev, tüm cam işkoluna zincirleme yayılması beklenen ve DISK'e bağlı dörtbin üzerinde işçiyi harekete geçirecek olan bir dizi grevin ilki oluyor.

12 MART'TAN GÜNÜMÜZE

Türkiye İş Bankası'na ait Türkiye Şişe ve Cam Fabrikaları Anonim Şirketi'nin malı olan Anadolu Cam Sanayii, Çayırova Cam sanayii, Çayırova Cam Elyaf Sanayii, Çayırova Cam İşleme Tesisleri, Topkapı Şişe Sanayii ve Teknik Cam Sanayii işyerlerini kapsayacak olan toplu sözleşme görüşmelerine 6 Mart'ta başlandı. Sözleşme görüşmelerinin gelişmesi ve greve varan olaylar konusunda Hür Cam-İş yöneticileri, Topkapı Şişe Cam baştemsilcisi Muharrem Süme ve temsilcisi Osman Ervaci ve diğer işçilerle görüşlük.

1976 Haziranındaki bu greve gelinceye kadar, Topkapı Şişe Cam işçileri birçok deneylerden geçtiler. 1970'de sarı sendika cemberini kıran işçiler devrimci Hür Cam-İş'te örgütlendiler. Sendikamızın mali durumunun bozukluğu, 1970'de kötü bir sözleşme imzalanmasına yol açtı. Bundan sonraki dönemde, 1973 sözleşmesi ise sıkıyönetim altında ve bizzat Faik Turun'un müdahalesiyle imzalandı. Sarı sendika-patron ikilisi sıkıyönetimden de geçerek sendikayı iki yıl sekiz aylık bir sözleşme imzalamak zorunda bıraktı. Bunun ardından yeni bir mücadele baladı. Kötü sözleşmeden güç alan sarı Kristal-İş, işçilerin bir kısmını saflarına çekmeyi başarmıştı. Ama sıkıyönetim sonrası toplumun genel olarak sola kayışı, Topkapı'da da kendisini gösterdi. İşçiler yapılan kötü sözleşmeye neden olan nesnel koşulları kavramışlardı. Sarı sendikamızın patronla olan açık işbirliği gün gibi gözler önündeydi. İşçiler yeniden devrimci sendikaları Hür

Cam-İş'de birleştiler. Bu kez daha bilinçli, daha kararlıydılar. İşçilerin devrimci birliği sağlanmıştı. Bunu birçok kez ispatladılar. Örneğin bir buçuk yıl boyunca, yömiyelerinin yanmasını göze alarak bayramlarda çalışmadılar. Cam sanayinde bir işletmenin çalışmaması, yalnızca üretimin durmasını değil aynı zamanda madenin boşa akmasına yol açtığından patronu bir günde yüzbinlerce lira zarara sokuyordu. Şirket, Türkiye'de cam sanayiine tümüyle hakim bir tekelde ve üretiminin bir kısmını da ihraç ediyordu. Hatta bu ihraçatından dolayı "altın madalya" bile almıştı. Devrimci sendikayı işyerinden silmek için patronlar bir çok yola başvuruyorlardı. Bunlardan biri de, temsilcilerin "komünist, aşırı solcu" oldukları propagandasını işçiler arasında yaymak ve temsilcileri yıpratmaktı. Bu konuda baş temsilci Muharrem Süme, bu propagandanın ters teptiğini, işçinin gerçek öncülü olan ve devrimci sendikacılıktan bir an bile sapmayan temsilcilerin işçilerden tecri edilmesinin patron tarafından başarılmadığını söylüyor. Gerçekten de grev esnasında kendileriyle görüştüğümüz işçiler, sendikalarına ve temsilcilerine olan inancınlarını, güvenlerini bir çok kez dile getirdiler.

GREV BAŞLIYOR

6 Mart'ta başlayan Toplu Sözleşme görüşmeleri, işveren tarafından sürekli çıkmaza itildi. 15 Nisan'a gelindiğinde, işveren 42 maddenin hiçbirini kabul etmediği gibi, karşı teklif de getirmemişti ve uyumsuzluk zaptı tutuldu. 26 Mayıs'ta da Hür Cam-İş Genel Yönetim Kurulu oybirliğiyle grev kararı aldı. Ve altı işyerinden ilk olarak Topkapı Şişe Cam'da 16 Haziran günü grev davulunun vurulmaya başlandı. Aynı gün, Hür Cam-İş'e bağlı komşu bir fabrikada, 240 kişilik Hasan Gökyığıtöğulları'nda da grev başlıyordu...

Topkapı Şişe Cam işçilerinin Türkiye İşçi Partisi'nin 1. Kuruluş Yıldönümü ve 1 Mayıs İşçi Bayramı kutlama törenine gönderdikleri mesaj

"DÜNYA İŞÇİ SINIFININ BİRLİK VE DAYANIŞMA GÜNÜ, YANI GÜNÜMÜZ 1 MAYISIN TARİHİ ÖNEMİNİ ANLIYORUZ. 51 YIL SONRA, YANI 1976 YILININ BU MUTLU GÜNÜNDE, SOSYALİSTLER OLARAK ÜZERİMİZE DÜŞEN GÖREVİ YERİNE GETİRECEĞİMİZE İNANIRUZ. AYRICA BUGÜN BİZLER İÇİN BAŞKA BİR ÖNEMİ DAHA VAR. TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİNİN BİRİNCİ KURULUŞ YILDÖNÜMÜNÜ DE KUTLUYORUZ.

TOM TÜRKİYE SOSYALİSTLERİNE TOPKAPI ŞİŞE VE CAM İŞÇİLERİ OLARAK İLETİRİZ:

YAŞASIN 1 MAYIS BİRLİK VE DAYANIŞMA GÜNÜMÜZ!

YAŞASIN TÜRKİYE İŞÇİ PARTİSİ!

SELAM DÜNYANIN VE TÜRKİYE'NİN AYDINLIK GELECEĞİNE!

Baş Temsilci

Muharrem Süme

Temsilci

Osman Ervaci

İşçiler, sınıflarına yararlı bir direniş anlayışıyla, disiplin ve kararlılıkla grevlerini sürdürüyorlar. Bunun artık bir onur meselesi olduğunu, yıllar süren birikimin bir patlaması olduğunu söylüyorlar. Patronu dize getirmekte azimliler. "Çoluğumuz çocuğumuzza soğan ekmek değil, kuru ekmek bile yedirek, bu grev sürer" diyorlar. Fabrika müdürü ve işverenler, ilk günden provokasyona başlıyorlar. Girişte kimlik kartı sorulan fabrika müdürü, arabasını temsilcilerin üzerine sürüyor ve fabrika kapısını yüzlerine çarpıyordu. Bu olay üzerine işçiler artık ondan kimlik kartı sormuyorlar ve her giriş çıkışında gayet iyi tanıdıkları "kimliğini" yüzüne karşı hep bir ağızdan haykırarak, "yuh" çekerek karşılayıp uğurluyorlar.

AMAÇ: BATAKLIĞI KURUTMAK

Bu grev de tüm grevler gibi, Topkapı işçisi için bir savaş okulu olacak. İşçiler, birçok şeyi daha da iyi kavrayacaklar. Kanunların kimden yana işlediğini, sözde 'tarafsız' olan bazı güçlerin aslında kimin emrinde olduğunu daha iyi görecekler. Fabrikamızın üç kapısına kurulmuş üç ak çadır içinde geçen nöbet geceleri, gündüz çekilen halaylar, sendikamızın pek 'yakında' başlatılacağı öğrendiğimiz eğitim çalışmaları, öncü sosyalist işçilerin çabaları ve diğer işçi sınıfı devrimcilerinin onlarla birlikte geçirdikleri saatler, Topkapı işçisini de bilinçlendirecek, ücret bilincinden devrimci siyasi bilince ulaştıracaklar. Kurtuluşlarımızın yalnızca ekonomik mücadeleyle gerçekleşmeyeceğini görecekler. Çünkü öğrencekler ki, toplu sözleşmelerle elde edilen zamlar, patronların denetimindeki ekonomide hergün artan hayat pahalılığı sonucu gün geçmeden tüm değerlerini yitiriyor. Ve öğrenecekler ki, sınıfa kurtulmak için tek tek sivrinsinikleri öldürmek yetmez, mesele bataklık kurutulabilir. Yani işçi sınıfının asıl hedefi, egemen sınıf burjuvaziyi başından atıp, diğer emekçi sınıflarla ittifak halinde kendi sosyalist iktidarı kurmaktır. Bu yolda uzun, çileli bir mücadele verilecektir. Bu mücadele, örgütlü olarak, işçi sınıfı partisinde örgütlenecek verilecektir.

